

Sipos János III. anatóliai gyűjtése 1989. I. 29 – 1989. II. 5.

Tartalom

III/1A kazetta – Ankara, Nuriye Aksakal, 1989. I. 4 és Mut, Mersin, 1989. I.30	1
III/1B kazetta Mut, Keleceköy, 1989. I. 30.....	13
III/2A kazetta Keleceköy 1989. I. 31 és 1989. II. 1. Köprübaşı.....	19
III/2B kazetta Köprübaşı köyü folytatás, 1989 II. 1.....	25
III/3A kazetta Köprübaşı köyü folyt. 1989 II. 1.	31
III/3B kazetta Mut, Yapıntı köyü, 1989. II. 2.....	41
III/4A kazetta Mut, Yapıntı folytatás, 1989. II. 2.....	52
III/4B kazetta Mut, Köprübaşı köyü, 1989. II. 2. d.u.....	63
III/5A kazetta Köprübaşı köyü, 1989. febr. 2. este	70
III/5B kazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3. reggel.....	83
III/6A kazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3. reggel.....	90
III/6B kazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3. délben.....	98
III/7A kazetta Köprübaşı köyü, mengik, 1989. II. 3.....	105
III/7B kazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3.....	109

III/1A kazetta – Ankara, Nuriye Aksakal, 1989. I. 4 és Mut, Mersin, 1989. I.30

İlhan Aksakal tanítványunk albérletében Ankarában. Este odautaztunk: a 6. megálló Sevgi sok.

70. Manti és pudding volt a vacsora

Anyja, Nuriye Aksakal elénekelt 3 dalt.

1. İlahi – könyvből, a mevlit hocasından öğrenmiş
2. ağıt az anyja halálára. Maga írta a szövegét.
3. ezt ő is tanulta és tanította is a gyerekeknek az iskolában

Nuriye néni Antalya környékéről való, pl. Güzelova, több helyen tanított évekig. Sok yörük tanítványa volt, egyesekkel a mai napig kapcsolatban áll. Javasolta az alábbi helyszíneket: 1. Korkuteli – Yazır yayla, 2. Gömbe – Elmalı, 3. Kaş – Ahatlı

A hónap végén visszamegy Antalyába és utánané, h. ismerősöket találjon. (p. 109).
Május végén visszajön Ankarába İlhánnak segíteni.

Tr. 1 No 87. * İlahi, Nuriye Aksakal (62),  l: Antalya, felv tel: 1989. I. 4.

|| : Ey, dünyaya gelen kişi
 lenleri görmez misin? : ||
|| : Kahkahayla g len kişi
Kara yere girmez misin? : ||

Ej, vil gra j tt ember
Nem l tod- e a holtakat?
Hahot z , nevet  ember
Nem ker lsz- e te is fekete f ldbe?

İster bey ol, ister paŗa
Adem gibi bin yıl yaŗa
Ecel bir gün gelir baŗa
Kara yere girmez misin
Sen  lenleri görmez misin?

Ayağını bastığın yer
Kulak ver bak sana ne der
Hani önceden gelenler
Kara yere girmez misin
Sen  lenleri görmez misin?

Soyacaklar elbiseni
Yıkıyacaklar su ile seni
Koyacaklar kabre seni
Kara yere girmez misin
Sen  lenleri görmez misin?

Dünya benim diyen kişi
Kahkahayla g len kişi
Hani malın hani mülkün
Ecel geldi bilmez misin
Kara yere girmez misin?

Ey, dünyaya gelen kişi
 lenleri görmez misin?
Kahkahayla g len kişi
Kara yere girmez misin?

- 31 - Bu neydi?
- İlahi, ağıt
- Ne zaman söylüyorsunuz?
- Mesela mevlütlerde, tevhitlerde bu tesbih çekilip dini inancımızın yapılarak olan yerlerde, ölenin arkasından.
- Nerden öğrendiniz?
- Ben ilahi kitabından öğrendim, mevlütlerden
- Ezgisi?
- Mevlüt hocasından öğrendim.
- Bu ne olacak?

Tr. 2 Ağıt, anneme ağıt, Nuriye Aksakal (62), Antalya, 1989. I. 4.
a fenti dal más szöveggel

Helal eyle, helal eyle
Benim anam, canım anam
Helal eyle, helal eyle
Ak saçlı anam, canım anam
Haklarını helal eyle
Sütlerini helal eyle

Beni kundaklara sardın
Dokuz ay karnında taşıdın (p. 2.)
Beni sütünle büyüttün
Ninnilerle hep uyuttun
Geceni gündüze kattın
Beni büyüttün anam
Beni yürüttün anam

Helal eyle, helal eyle
Ana haklarını helal eyle
Helal eyle, helal eyle
Ana sütlerini helal eyle
Benim anam, canım anam
Ak saçlı anam, ihtiyar anam
Sensiz hayat haram bana
Sensiz dünya zindan bana

Helal eyle, helal eyle
Ana haklarını helal eyle
Canım anam, garib anam

Ak saç'anam, tatlı anam
Doğmadım sana anam

Helal eyle, helal eyle
Haklarını helal eyle

Tr. 3. Ağıt, Nuriye Aksakal (62), Antalya, 1989. I. 4.

Ağacın dallarında bölük bölüktür
Öksüz Nuriye'nin yüreği delik deliktir
Dünya dedikleri anacığım
Bir gölgeliktir
Aman anam, canım anam
İhtiyar anam, oy anam oy
Aman beni öksüz koydun
Boynu bükük koydun anam
Gayri çekmem bu acıyı
Ben seni hiç unutamam anam
Helal eyle, helal eyle
Anacım ak sütlerini helal eyle
Uçun kuşlar, uçun kuşlar
Macaristan'a göçün kuşlar
Macaristan'daki İlhan'a haber verin
Ben oğluma ne diyem
Oğlum dertli annen, senin annen
Annesiz, öksüz boynu bükük kaldı mıdı
Uçun kuşlar, uçun kuşlar
İlhan'a haber verin kuşlar
Aman anam benim anam
Canım anam
Sütlerini helal et ihtiyar anam

İlahi

- Bismillahirrahmanirahim
Allahüila...

Açıklaması: Allahım sen bizleri koru, bizlere yardım et. Büyük yardımcımız sensin

- Açıklaması bu

- Bu ne olacak?

- Türküdür.

- Nereden öğrendiniz?

- Öğretmen okulunda okurken öğretmenlerimden öğrendim müzik derslerinde öğretmenli vazifeme başlayınca öğrencilerime öğrettim.

Tr. 5. Eminem – türkü, Nuriye Aksakal (62), Antalya, 1989. I. 4.

Süpürgesi yoncadan

||: Gayet beli inceden: ||

*Ben seni eşirgerim [esirgerim]

||: Yerdeği [yerdeki] garıncadan. : ||

A seprúje lóheréból

A dereka nagyon karcsú

Én téged megvédelek

A földön {mászó} hangyától.

Ben seni sakınırım Eminem

Ben seni kıskanırım Eminem

Yerdeki karıncadan oy,

Vay bana vaylar bana of

Susadım su isterim Eminem

Su vermez çaylar buna of.

Gyűjtés Mut környékén 1989. jan. 29

Előkészületek: Nevzat Gözaydın (Ankara Üniv.), Halil Atılğan (Çukurova Üniv.) + Ahmet Kamacı

1989 I. 29. busz éjjel 24h – 8h (Varan)

Első nap Adana, engedélyt adnak Ahmetnek hétvégeig (mihmandar)

Adana múzei: Yörük kiállítás

1989 I. 30. Irány a mersini H.E.M. tel.: 1063, igazgató: Hilmi Dulkadır > Abdülmecit Akkoyunlu. Ő nincs ott, de a helyettese igen: müdür yardımcısı: Mustafa Çerekçi (ev: 3329)
H. Oy. uzmanı: Süray Vural (33600 Mut), tel.: 1063

Hova menjünk?

Mersinben a köv. infot adták:

İçel/Mut és környéke:

- Keleceköyü: Kindil Hüseyin, Abidin Özay mezarlığı bitişi (ASPIT)

- Kumaçukuru: Ali Yıldız (Hüs. Y. testvére)
a muhtár: Mehmet Yılmaz (a Mersinből épp külföldre menő Yılmaz papája)
- Köprübaşı: Veli Ciliz, Hüseyin Ciliz (1496), Hasan Kütük stb.
- Ortaköy: zenészek Necati Sina (heg. + ének)
- Hüseyin Yıldız – ő hívott meg
Süray Vural szerint zárt falvak vannak MUT környékén:
- Dağpazarı- ettől fölfelé yayla van, Demir Kapı, Ballı, Güme, Çıvı
Yayla falvak: Çukurbağ, Kumaçukuru, İbrahimli, Salavul (Diştaş)

Musa Eroğlu szerint

Derinçay, Alaçam –jó falvak

Ayaş türkmének, Kafkas oyunu – deve botlatması

Çukurbağ

Burunköy – Kocaşlı yörükök

Ortaköy – cigányok Sp.o.-ból

MUT tarihi: yaylák

Sartavıl

Yalnızcabağ (Değirmenlik yaylája)

Dağpazarı

Beypazar – Ahmet sejtése szerint jó hely Ankara közelében

Çubuk – Köşürelük köyü

Benteresiből buszok mennek

Ankara Kulübü, Bayındırmak sok.

MIFAD- hoz közel – jól ismerik a helyeket

Rıfat Balaban, Burhan Gökalp – Ankara yöresi sanatçıları Radyo'da

Ősszel a rádiósanattikkal kell beszélni és megnézni a MIFAD és az Ank Kl.- ben is lehet adatközlő (bár ez veszélyes).

Kamil Bey szerint csak 90-ben mehetünk terepre. Akkor viszont érdemes lenne hétvégeken menni.

Gyűjtés MUT-ban - 1989. I. 31. este

Tr. 6. No 390. Ağıt, Hüseyin Yıldız, Mut/Kumaçukuru falvában tanulta, ott született. A Belediye Bandosu-ban dolgozik, amúgyanatt, egy mersini házban vettük fel, közben sírásra fakadt!

- İsmi lütfen? - Hüseyin Yıldız, bir ağıt söyleyeceğim.

- Nerde öğrendin? - Çocukluğumda kendi köyümde, Kumaçukuru'nda. Mut Kumaçukuru köyünde, doğduğum, büyüdüğüm köyde.

Heveslik eyledim de, Yavrum getirdim, getirdim, getirdim, getirdim

O da hayal' ıla düşmüş meğer, düşmüş meğer
Ben yavrumu gözümde de duramam derdin aman oy, duramam derdin, derdin
Uçurttum yavrumu göremem gala, göremem gala
Çektığım emekler emekler de boşmuş meğer, meğer oy.

Amit akartam, azt tettem, gyereket szültem, Mint a látomás, eltűnt
Mindig azt mondtam, hogy a gyermekemet szem előtt tartom
Valóban hiábavaló volt a fáradozásom.

Yavrumu gözümde duramam derdin aman oy derdin
Uçurttum yavrumu göremem gala, göremem gala
Bunu böyle yapan ıklara bağlı, ıklara bağlı
Kıyamet dünyanın insanı çoktur, insanı çoktur

Topladım yavrumun da yarası çoktur, yarası çoktur
Yürekta yarası bişimişmi ey, bişimiş mi ey?

- Kısaca hikayesini söylemisin?

- 1307 yılında çalışan ve geçimini çalışmakla sağlayan bir oba beyi 35 sene çocukları olmaz, ve bu 35 seneden sonra bir oğlan çocuğu olur. Oğlan çocuğu olduktan bir hayli sonra belirli bir yaşa geldikten sonra bu çocuk hayvanla birlikte yük taşır. Belli bir mevkiye.

Bu yük taşırken bu çocuk hayvanın ipini elinen tutmuştur, parmağına dolaşmıştır, parmağına dolaştıktan sonra hayvan ürker. Hayvan ürktükten sonra çocuk 20-30 metre civarında ormanın içine sürüklenir ve orda kaybolur. O acıya dayanamıyan baba bu türküyü çalar ve söyler. O günden bu yana aynı his aynı duyguları taşıyan yöre halkı o günden bu yana aynı ağıtı çalıp söyleyip ağlamaktadır.

- Teşekkür ederim.

Tr. 7. No 100. Ağıt Yıldız amcaya - Abidin Özay (64) Kelceköyü mezarlığı bitişi, Kındıl Hüseyin házaban (p. 40.) 1989. I. 31.

Ağıt

Yanın ötesi gitti, de ey
Gitti de gelmedi de ey, Pir Sultan deyi
Aradılar da müsahibini buldular
Müsahab ta [da] coş verdi, Pir Sultan deyi.

*şu dal boyluma da kefen dolaştı
Can üzöldü o köy evine ulaştı
Hem koyunlar hem kuzular meleşti

Titreşti dallar da, Pir Sultan der.

Elöre elment, nem jött vissza, így mondja Pir Szultán
Keresték és megtalálták a fogadott testvérét
A fogadott testvér örvendezett, így mondja Pir Szultán.

Azt a magas termetűmet is halotti lepelbe tekerték
A halálhír elért a faluba, mindenki szomorkodott
Bárányok és birkák is bégettek
Még az ágak is reszkettek, így mondja Pir Szultán.

Bana Senem gızı derler, derler Manaz'da
Gözümün yaşı kurumaz,
Hem yazda hem güzde
Astılar babamı da eyy
Kanlı Sivas'ta eyy
Dallar titreşir de Pir Sultan deyi

Pir Sultanım da cumaktı kanıyı
Bunlar da giyer ki gırmızı donu
Astıkları gecede ye mustada canı yı
Dallar titreşir deyi Pir Sultan deyi

- Bu neydi acaba?

- Pir Sultan Sivas'ın Manasır şeyinde Hıdır Paşa diye bir paşa varmış. Bu Pir Sultan böyle biraz ilerlere şekilde bir milletin çoğunluğunu kendine benzetmiş. Bu sefer şey Paşa bunu astırmış, o asılmış sonra astıklarına bakmışlarmış bir çuval asık. Pir Sultan oradan gidiveriyor. Böyle buna, bu türküyü, şiiri okumuşlar, yazmışlar. Halk yazmış. Pir Sultan'ın kendi şeyi değil, halkın Pir Sultan'a hitaben söylediği bir nefes diyelim.

- Bu ağıt mı?

- Ağıt.

- Nefes mi ağıt mı?

- Nefes.

- Adınızı lütfen söyleyin, kaç yaşındasınız?

- Abidin Özay, 64 yaşında

Tr. 8. Ağıt, Abidin Özay (64) Kelceköyü

Kakayım da şu ellerden
Gideyim derken

Ben felek gördüm deye
Öğreniyerkeyen
Kendime de bir ev ye yapayım derkeyen
Yıktın temelimi, taşımı, taşımı felek, felek.

Felek almış da beni ye
Kolay yanıımıyı
Ölürsem de helal ye etmem kanımı yı
Madem devamı da ye gel al canımı yı
Ölümü sana minnet ye etmem felek, felek

Felek kalkmış enteyerinde oturuyor
Cümle alem de onuyun işini bitiriyor
Gelip giden sanayı ağıt getir yi
Ölümü sana minnet ye etmezdim felek yi.

- Bu da bir ağıt.
- Bu ne zamandan beri söyleniyor?
- Bu ta zamanlardan beri, tabi bizde büyüklerimizden duyduk bunu. Dağ ötesi yerden geliyor
Çok eski bir şey.

Tr. 9. Abidin Özay (64)

Yar yolladım da gurbet ellere
Aman attım sana da bozatlınız
Seni bekçi de ellere yüksek bellere
Aman attım sanada bozatlınızı

Seni bekçi ellere yüksek bellere
Değme buna gınlarında işini bitir
Dizi dize verip de yeğsen oturan
Aman atlım sana bozatlınızı

Tr. 10. beszéd a mengiról Abidin Özay

- Bizim ta eskilerden kalma bir gelenek bu mengi, bu mengi bizim köyün çolğu çocuğu oynar
yani bunu da böyle Ali ihsan bile dediğim bir yerden öğreneceğiz bu dediğim buraya geldi Ali
ihsan, burda yattı Musanın bura gelmesi dolayısıyla Musa'ya arkadaş olarak geldiler buraya.
Belkis Akkale de geldi. Belkis Akkale ilen Ali ihsan, Musa üçü çaldı. Belkis Akkale türküsünü
çağırdı, burda çoluk çocuk oynar bunu, mengiyi, burda yani bir adet, düğün olunca zatı başka
oynamazlar.

- Çok ezgisi var mı, farklı ezgi?
- Türküsü var işte
- Bir tane söylemişsiniz şimdi?
- Söylerim

No 128 Abidin Özyay (64), İçel. Mut. Keleceköy, 1989. I. 30.

Tr. 11 Mengi

Yaylalar içinde Erzurum yayla
Şehirler içinde şirindir Konya.

A nyári legelők közt az erzurumi
A városok közt Konya a legszebb.

- Bu bukadar kısa kesilir.
- Ama bu benim için çok güzel, ve yeterli şimdilik.

Tr. 12. İakodalmi dal Kız anası –, Kindıl Hüseyin felesége, Fatma Yıldız (72) İçel. Mut.
Keleceköy, 1989. I. 30.

Kız anası

Baba kızın çok muyudu
Kızın sana yük müydü?
Körolası emmilerim
Hiç oğlunuz yok muyudu?

Kız anası, kız anası
Çağırın gelsin öz anası
Tarlaya bostan ekerler
Dibine çapa çekerler

Gurbet ele giden gızı
Gözüne sürme çekerler
Kız anası, kız anası
Evinde mumlar yanası

Elimi yudum arkla
Ardımı verdim yurtla
Ata bindim gidiyorum

Silip süpürdüğüm yollar
Kız anası, kız anası
Çağırın geldin öz anası

- Adınız?
- Fatma Yıldız (72)

Tr. 13. Gurbet havası No 251 Fatma Yıldız (72), İçel. Mut. Keleceköy (p. 41.)

Yokluk beni Mecnun etti
Gurbeti ben mi yarattım?
Her şeyimi aldı gitti
Gurbeti ben mi yarattım?

Ne mektup ne haber aldım
Yurdumdan, yuvamdan oldum
Köyüme hasret galdım
Gurbeti ben mi yarattım.

A szegénység miatt Medzsnunhoz hasonló lettem
Tán én alkottam meg az idegen világot?
Mindenemet magával vitte
Tán én találtam ki a száműzetést?

Sem hírt, sem levelet nem kaptam
Hazámtól, szülőföldemtől elváltam
Honvágyam van a falum után
Tán én találtam ki a száműzetést?

- Söyleyen Fatma Yıldız
- Kaç yaşındasın Fatma Nene? - 72
- Bu neydi? Ağıt mı, türkü mü? - Ben bilmem, gurbet ellerinde söylenen bir türkü

Tr. 14. kapacítálás

Tr. 15. No 419. Ağıt, Fatma Yıldız (72) İçel. Mut. Keleceköy, 1989. I. 30.

Ağıt

Evvel yüksekten havaya
lafını sevdiğim

Hindiden [şimdiden] gelenlere indik ömrümüz,
indik ömrümüz
Dereden öteye demez geçerdik, gezerdik
Gara da mezardan aldık ömrümüz, garip ömrümüz.

Valaha magasból beszélt, s azt szerettem, ahogy beszélt
A legújabb eseményekre alacsonyabbra süllyedt az életünk
A patak túlpartjára átkeltünk, eljártunk,
Fekete zsebkendőből osztották az életet nekünk.

El evinden kaç ev, kaç ev dolandık, dolandık
Seferi de al kanlara büründü, büründü
Elifimin anası da nasıl dayandı
Eller göçte sen gayet memnun Elifim

Tr. 16. No 52. Nenni, Fatma Yıldız (72) İçel. Mut. Keleceköy, 1989. I. 30.

Nenni

Bebeğin beşiği çamdan
Yuvarlandı düştü de yandan
Babası gelmedi Şam'dan, nenni,
de yarım, de ey nenni de nenni.

A baba bölcsője fenyőfából készült
Felborult, legurult oldalról
Nem jött az apja Damaszkuszból,
Aludj kedvesem, hej, aludjál.

- Aman sözüm tükendi yavrum be.
- Bu neydi?
- Biraz önceki Ninni Bebek'in de bir kaç satırını söyle, devam et ondan.

Tr. 17. Mengi sorozat, bağlama+ének, Mustafa Özay (19) és Selman Eroğlu (22), ő Musa Eroğlu öccse

Dere depe düz olsa
Gittiğim yer düz olsa
|| : Çobanlıktan usanmam
Yoldaşım bir gız olsa. : ||

Derelerin alıcı
Gınalı parmak ucu
Öpülmeyen kızların
Gabul olmaz orucu.

Ha hegy- völgy sima lenne
Az utam is sima lenne
Nem unnám meg a pásztorkodást
Ha egy lány is velem jönne.

Völgyek gyümölcse
Hennás ujj hegye
A meg nem csókolt lányok
Böjtjét Allah sem fogadja el.

Köprü altında diken
Yaktı beni gülüken
Allah ta seni yaksın
Üç günlük gelin iken

Karşıda kara kedi
Ağzında keklik eti
O yar benim olmazsa
Yıkarım...

III/1B kasetta Mut, Keleceköy, 1989. I. 30.

(p. 41.)

Tr. 18. bemonadás

- Bu parçayı baştan alalım
- İsmim Selman Eroğlu, 22 yaşındayım ve Kelece köyünde oturmaktayım
- Benim ismim Mustafa Özay, 19 yaşındayım, ve aynı yerde oturmaktayım
- Şimdi sizlere güzel bir ezgi, uzun hava okuyacağız.

Tr. 18+. No 214. Uzun hava – ének bağlama kísérettel (p. 8.), Selman Eroğlu (22), İçel. Mut. Dağpazarı, 1989. I. 30.

Bizim köylü Hacı Mestan
İpek çuldan giydi fistan
|| : Dere kenarına bostan
Ektim ama sel götürdü. : ||

Emekleri gitti suya
Vardı çoban oldu köye
|| : Saramadı doya doya
Sevdiğini el götürdü. : ||

A mi falunkba való a zarándok Mestan
Selyem ruhát visel
Patak partján kertet
Ültettem, de az árvíz elvitte.

Kárba veszett a munkája
A faluba jött, pásztor lett
Nem ölelhetett eleget
Mert elvitte kedvesét az idegen.

Tr. 18++ No 132 Selman Eroğlu (22), İçel. Mut. Keleceköy, 1989. I. 30.

attacca – Mengi – Abidin Özay (64) is énekli a dalt

Engine salalır [salar] şahini bazı,
Sevmeyen çeker mi sendeki nazı?
Garibin elinde *guduruk* [kudruk] sazı
Garibin elinde şu *gırık* sazı
Güzeller aşkına çalar bir zaman.

Néha a látóhatárig röptetik a sólymot
Aki nem szeret téged, elviseli- e a nyafogásod?
Szerencsétlen ember kezében vadul zengő szaz
Szerencsétlen kezében ütött- kopott szazon
A lányok szerelméért játszik egy darabig.

Eviñizin önünden salın geçerse
Atıver yazmanı salın üstüne
Bende bildim benim olmadığını
Daha cilvelerin dolmadığını

Ellerin benim olmadığını
Getirdin başıma taç ettin felek

Ağlamaktan görmez oldu gözlerim
Gide gide gitmez oldu dizlerim
Ağlamaktan görmez oldu gözlerim

Yaylalar içinde Erzurum yayla
Şehirler içinde şirindir Konya
Bende bildim benim olmadığını
Daha cilvelerin dolmadığını

Ellerin de benim olmadığını
Getirdin başıma taç ettin felek
Kırmızı gül olsanal olamazsın
Sen onu sata satamazsın

Pazar olsa pazarda satamazsın
Dünyayı kaldırsan istemem seni
Daha benden iyi yar bulamazsın

Tr. 18. No 132 Selman Eroğlu (22), İçel. Mut. Keleceköy, 1989. I. 30., Mustafa Özay (19),
bağlama

Engine salalır [salar] şahini bazı,
Sevmeyen çeker mi sendeki nazı?
Garibin elinde bu gırık sazı
Güzeller aşkına çalar bir zaman.

Néha a látóhatárig röptetik a sólymot
Aki nem szeret téged, elviseli- e a nyafogásod?
Szerencsétlen ember kezében vadul zengő szaz
Szerencsétlen kezében ütött- kopott szazon
A lányok szerelméért játszik egy darabig.

Eviñizin önünden salım geçerse
Atıver yazmanı salın üstüne
Bende bildim benim olmadığını
Daha çilelerim dolmadığını

Ellerin beğenip almadığını

Getirdin başıma taç ettin felek

Tr. 19. Mengi (Abidin Özay is énekli)

az előbbi folytatása

Gide gide gitmez oldu dizlerim
Ağlamaktan görmez oldu gözlerim

Yaylalar içinde Erzurum yayla
Şehirler içinde şirindir Konya
Kırmızı gül olsan al olamazsın
Sen onu sata satamazsın

Pazar olsa Pazar da satamazsın/
Azrail olsan da can alamazsın
Dünyayı kaldırsan istemem seni/
Dünyayı kaldıran olsa ne gelse
Daha benden iyi yar bulamazsın
Nedendir de kömür gözlüm nedendir

Bu geceki benim uyumadığım
Çetin derler ayrılığın derdine
Ayrılık derdine doyamadığım
Yaylalarda ataş düştü kevene

Helal olsun nazlı yari sevene
Karşıdan görünce yar beni bildi
Elini ağzına kapadı güldü
Çıkardı cebinden bir elma verdi
Yemedim sevgilim durur cebimde

- Şimdiki söylediklerimiz köyümüz tarafından oynanan halkoyunlarıdır. Kendi bildiğimiz yöremizin mengisi Mut'un Kumaçukuru köyünden öğrendik.

Tr. 20. bmondás, beszélgetés a mengiről, semahról

Tr. 21. (4 részes a mengi, következük egy mengi sorozat) Abidin Özay is énekli a dalt már volt (III/1A-387a, 387b, III/1B-76, 37, + egy új dallam)

a,
Derelerin alıcı kınalı parmak ucu
Öpülmeyen kızların kabul olmaz orucu
Ekin ekim bir evlek

b,
Dadandı Hacı Leylek
Yazın biridik amma
Gışın ayırdı felek

c,
Nedendir de kömür gözlüm nedendir
Bu geceki benim uyumadığım
Çetin derler ayrılığın derdine
Ayrılık derine doyamadığım

d,
Var avara vardım alma deresi
Uzak kaldı nazlı yarin arası
Artıyor, geçmiyor gönül yarası
Mevlam dermanını salar bir zaman

Mengi

Antalya'nın mor üzümü
Severler boyu uzun aleyli
Hocanın küçük kızını
Sarsam ne zaman ne zaman ne zaman

Ben varmam oralıya
Oralı buralıya
Anan seni verecek
Davullu zurnalıya

Tr. 22. Mengi újra kezdődik (p. 9.)

Keklik olsam

Keklik olsam yuva yapsam
Ben de dağlara dağlara
Ben yarimi alsamkaçsam

Yüce dağlara dağlara

Tr. 23. + Samah - Abidin Özay énekel, csak belekezd (p. 42.)

Samah sorozat, Abidin Özay ének, Mustafa Özay bağlamán kíséri, de nem tudja, Abidin oktatja is közben

1. rész

Hasretim hasta da düştüm, yatarım
Halimi sormaya da yar sen mi geldin
Gelip yanlarımdan oturan mısın
Ayıplarımı da götüren misin götüren misin

Benim işlerimi de bitiren misin?
Gaterde mayalar da yar sen mi geldin
Gözel yarimin de kaşları kindi
Hürü mü melek mi de bilmem kendi

2. rész

Bir su ver içeyim de yar yar yandım
Alemi yaradan da sevdiğin yar sen mi geldin
Alim şah şahid Allah şah
Adana elininde yar yar elinden misin
Has bahçenin gonca da gülünden misin
Muhammed Alinin de yar yar teninden misin
Var de ser carasında yar senmi geldin
Yörü dost medet medet Allah
Alim şahid şahid Allah şahid

3. rész

Pir Sultan Abdalım aman aman
Ben dede gezerim
Turab oldum ayaklar da tozarım
Yeyile kurulmuş çarşıda pazarım
Pazarı bedesten yar sen mi geldin
Hünkarım beyim Sultanım canım
Dönüver usul boylum
Şah Alim şah

Tr. 24. bağlama hangolás

Tr. 25. Semah – Abidin Özay (bağlama + ének)

Pir Sultan Abdalim aman aman (veszekedés)
Ne Allah dedimde açtım gözümü
Oniki İmam şah görünür benim gözüme

(Samah sorozat)

Tr. 26. Semah - Abidin Özay (bağlama, ének) – érdemes alaposan kírni
beszélgetés a semahról

III/2A kazetta Keleceköy 1989. I. 31 és 1989. II. 1. Köprübaşı

Tr. 1. Semah sorozat – Abidin Özay (64) ének, bağlama -más bağlamával

1. Semah

Bir dalga yürüdü de
Garip serime, garip serime
Yücelerde yatan erenler neder, erenler ne der,
Ayırmak isterlerde beni eşimden
Beni eşimden
Ayrılmaz deli gönül arzular neder
Arzular neder

Uluslarında erenler gine dökülür canım dökülür
Sofu olan ceme gine çekilir canım çekilir
Dikin dutmaz yarelerim sökülür
Canım sökülür
Sızılar yüreğimde acılar neder, acılar neder
Dunul uçuk gelir de yüksek havada,
Yüksek havada

2. samah

Cura şahan uçurdular yuvadan canım yuvadan
Unutmayın bizi de hayır duvadan
Diz dize oturan oturan erenler neder
Alim şah Haki sevsen şah desin şahid
Allah şah şah

3. Samah

Pir Sultan Abdalim ey aman aman
Gel ahu demde nice bezirgenler
Kışlar bu handa huzuru mahşarda
Ulu divanda yazılmış yazımız bozulmaz, medet
Hünkardır beyim,
Sultandır canım
Dönüver fidan boylum
Şah Alim şah şah şah

Tr. 2. Semah sorozat

1.

Yemen ellerinden/beru gelirken
Heç kimse duymadan/Duyardı Ali
Fukaraya malını da/Sadak ederdi
Comard idi malına/dugardı Ali
Geh gendi saz olur da /gendi gülerdi
Nefesiyle Zilfıkarı bilerdi/Canım bilerdi
Seksenbin küffarda/kiliç çalardı
Alevi kanıma/büğerdi Ali
Doksanbin küffara da/vardım demezdi
Öcünü alırdı/hakkın gumazdı

2.

Kırk gündüz kürk gece de/tağın demezdi
Yedi humarayınan hurmaynan doyardı Ali
Alim şah şah seven şah desin
Şahid Allah şah şah

3.

Pir Sultan Abdalim ey, aman, aman neyerim malı
Muhammet Medineden bildi burağı Medinedir
Muhammed'in durağı buyurdu Muhammet duyardı
Ali Hünkardır beğim sultandır canım
Dönüver fidan boylum,
Şah Alim şah şah şah ey.

Semah sorozat

1. lassú semah, más dallam

Urum'dan Ağrı Cihadı fetheyledi/sökün eyledi
Şun kabul Yusuf'u Yusuf'u görmeye geldi
Seyretti ilinde, doğduğu yere geldi
Yüzümü babanına, gabanına sürmeye geldim
Hani beni hudamını/canım postlarım
İki bin canı beslerim, canım beslerim
Yüküm Ali cevherdir/müşteri isterim
Kimini alıp kimine vermeye geldim
Evlerin lahidi/göher yatırır
Bir şarag aldım üçyüzatmış (altı kapılı)
Kimine yatıp kimine kimine girmeye (geldim)

2.

Mevlam kanat verdi de/yar yar
Üç dedi uçtum
Ol yüce dağlarından da
Solundan geçtim
İkindidden evvelde yar yar
Şafağı aştım
Yatsıyı kabede kılmaya geldim
Dost yürü medet medet
Alimin şah
Şahı seven şah desin
Şahin Allah şah şah

3.

Pir Sultan Abdalım ey aman aman, Göğe kim uçtu
İdiris Peygamber keller biçti
Kılı suya köprü gurdu kim geçti
Onu ben pirime sormaya geldim
Hünkardır beyim sultandır canım
Dönüver fidan boylum
Şah Alim şah şah, şahid Allah şah
Onu ben Pirime sormaya geldim

Tr. 3. bemonmás

Veli Çılız 64 yaşında çaldığı ezgileri babasından öğrendi.

- (beszélgetés a semahról) İhtiyar! Sorsalar bir sofuya bire bilmen tarikatin ne tarikattır ondan süzülüp geliyor işte

Abidin Cılız (87)

Kimin görünümündensin
Nadia görünümün denim
Bölükte kimin bölüğünden
On iki imam bölüğünden
Sürekte kimin süreğinden
Şih sabır süreğinden
Meshepte kimin meshebinden deyi deyi

- Kaç tane farklı makam var? (çok)
- Kaç farklı ritim var? (çok, herçeşit çok)
Semah (lassú) más dallam Abidin Cılız

Tr. 4. No 458 İçeri nefesi, Abidin Cılız (87), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1. d.e-töl 16h-ig

Nefes

Dost erenler ben bir guşa uğradım, uğradım
Onu gören dünyasını terk eder
Sordu, sual etti amelin durağın
Söyledikçe her kelimandan nur geder, geder.

Dost üçyüz agzı vardır üçyüz de dili, dili
Üçyüzü de bilir erkanı yolu
Gendi güççük ama kanadı ulu
Mahsar [mahşer] vakti üstümüze gölge eder, eder.

Szent barátok, találtam egy madarat
Aki azt meglátja, kitér a hitéből
Kérdést tett fel, megkérdezte, hogy mit tevékenykedik
Ahogy beszélt, minden szavából fény szűrődött ki.

Barátom, háromszáz szája van, háromszáz a nyelve is
Mind a háromszáz tudja az illemet
Maga kicsi, de a szárnya nagy
Az utolsó ítélet ideje beárnyékol bennünket.

Dost analar oturmuş molla yeller
Bunların geydiği yeşiller allar
Sırat köprüsüne hep yaman deller
Vardım baktım bir incecik yol gider

Dost şah Hatayım varmı sözüm atası
Umman imiş şu dünyanın ötesi
Kim bilir onun Anasını atasın
Bu dünyaya sır gelmişte sır gider

Dost Kadir mevlam bir buyruk buyurdu
Dede erenler eyle niyaz
Muhammed Kafurda dinini ayırdı
Gidin erenler eylen niyazı (p. 12.)

Dost Cehennemden ötesi kalleş kuyusu, kuyusu
Yetmiş yıllık yoldan gelir kokusu
Niyaz eder erenlerin hepsi
Gidin erenler eylen niyazı

Dost niyaz edenlere hakkı danıktır,
Niyaz etmeyenin yayı sınıktır
Divan mahşer günü geri gonuktur
Gidin erenler eylen niyazı

Dost niyaz edenler hakkın nesidir
Niyaz etmeyen haka asidir
Sultan Atayamnın baş nefesidir
Gidin erenler eylen niyazı

-

Muhammet Aliyi de candan sevenler
Yorulup yollarda kalmaz inşallah
Şah İmam Hasanın da atanın sevenler
Yorulup yollarda kalmaz inşallah

Zeynelin Abidin ile kaydım coştum
Muhammet Bakırdan bir dolu içtim
İzniniz çoğumuş laf aramı açtı
Bu yoldan başka yola da salmaz inşallah

Musayı Kazımnan da kopan erenler

Sağır baş seripb u yollarıda yolları görenler
Şah İmam Rıza'ya ağı verenler
Arada şafağı kurmaz inşallah

Bir gün olur okunur okunur tağı
Gözel şahın oğlu oğluda Ali yummadı
Uyan ey tanrının askeri
Açılan güllerimiz solmaz inşallah.

Şah Hatayım bu sitemi bize de yeter
Mümin olan özünü o haka katar
Bir gün olur şah Mehdi çıkar çıkar da
Dünyayı dutar mümin olan kullarına sitem
etmez inşallah

(Beszélgetés a szemahról)

Tr. 5.

Hayalı gönlümde de Allah yazılı
dem gelir geçer de canan eğlenmez
Seles çıktı, benim de burculu sap
Yel eser, savrulur harman eylesenmez

Dünya dedikleri de bir sınık yaydır
Evveli tok düğün ahırı vaydır
Dünya iki kapılıda canım saraydır
Buna gonan göçer gören eylesenmez

Yüreğime düştü de odunan yara
Söyleyin tabibe yok mudur çare
Firsat eldeyken de dizil katara
Bunun da senin için seyran eylesenmez

(p. 43+) A Köprübaşiban levő első semahokat játszó bağlamás Veli Ciliz (64)

Mi is az a mengi?

Köprübaşiban majdnem mindenki földműves. A faluban csak bağlamát használnak (+ egy hegedű van, aki besegít, ha jönnek az Ortaköy-beli abdalok.

A nagypapának egy szép kazettafelvétele van a faluban.

A faluban video-felvevő is van, ezzel egy esküvőt le is fényképeztek (láttam!).

Hasan Kütük nagyon kedves volt, másnap hozzá is elmentünk délben. Nagyon érdeklődő, a kereszténységéről is tud, kérdezget.

III/2B kazetta Köprübaşı köyü folytatás, 1989 II. 1.

(p. 44.)

Köprübaşı semahı – Veli Ciliz (64) bağlama, ének – közben tánc

1.

Yüreğime düştü de odunan yara
Söyleyin tabibe yok mudur çare
Firsat eldeyken de dizil katara
Bunda sen içinde seyran eylemez

Alim şah şahı seven şah desin
Şahid Allah şah şah
Yüreğime düştü de yar yar ah yar yar ey
...dert elinden elinden

2.

Derman olan Ah yar yar yar ez (p. 13.)
Bunda senin için seyran eylemez
Dost yeri medet medet
Alim şah şahı seven şah desin
Şahin Allah şah şah

3.

Pir Sultan Abdalim ey ey aman aman
....o dostun yoluna can kurban olsun
Her dem efendimsin her dem sultanım
Sensin bu vucutta bu can eğlenmez
Hünkardır beyim sultandır beyim
Dönüver fidan boylum şah Alim şah şah
Sensiz bu vucutta bu can eğlenmez

- Birinci boyuna dar ağırlama, ikinciye yeldirme denir: Dar/ağırlama - - yeldirme

Tr. 6. Mengi, No 133 Abidin Gül (18) bağlama, ének, İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Şu dağların yükseğine erseler,
Lâle, sümbül, mor menekşe derseler,
*Bir güzeli bir çirkine verseler,
Güzel ağlar, çirkin güler bir zaman.

Ha ezeknek a hegyeknek felérnek a tetejére
S ott tulipánt, jácintot, kék ibolyát szednek
Ha egy szép lányt csúf emberhez adnak
Eljön az idő, hogy a szép sírdogál, a csúf nevet.

Vara vara vardım alma deresi
Uzak kaldı nazlı yarin arası
Artıyo geçmiyo gönül yarası
Mevlam derman verir bir zaman

Yükseğinde olur şahin yuvası
Endim enginine avşar ovası
Garibin elinde bulunur sazı
Güzeller aşkına çalar bir zaman

Tr. 7. No 413 Abidin Cılız (87) a nagypapa, bağlama, ének – szép

Nefes

Gel benim derdime de bir derman eyle
Alemler derdine de derman olan şah, derman olan şah
Hükmüyün üstünde de bir ferman eyle
Alemler derdine derman olan şah, derman olan şah.

Seyrangahım budur da tahtın yücesi
Düldül atıdır da Gamber hocası, Gamber hocası.

Gyere találj az én bajomra is valami gyógyírt
Sah, ki gyógyír vagy a világ bajára
A szóbeli parancsokat írasd le
Sah, ki gyógyír vagy a világ bajára.

Trón fényessége, ez az a hely, amit bejártam
Kehes lova van Kamber hodzsának.

Bir adın Haydar da bir adın Ali, Ali
Hak sana murtazam demiş te biz dedik Veli
Şu dünyanın sahibisinde ahirin evveli, evveli
Mümünler kalbinde mihman olan şah

Musanın esasını da eyderha eden, eden
Ese gibi ölüyü de hem diri kılan
Peygamber aşkına da Zülfikar çalan
Gavurları imana getiren şah

Seyrangahım budur da tahtın yücesi, yücesi
Düldül ile kanberin hocası hocası
Selver Muhammedin de mihraç gecesi
Yedinci kat gövde de aslan olan şah

Kul Himmet ustadım da nedir muradın
Her nereye baktım Aliyi gördüm
Her sabah her akşam da dilinden
Mümünler dilinde tesbih olan şah
Samah muhabbetleri arasında söylenen nefes, ezgi. (p. 16.)

Tr. 8. nefes, No 241 Abidin Cılız (87), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989 II. 1.

Divane gönül geçmez meydan, ey
Mihri yar ister senden ey Ali
Sensin benim muhabbetimi var eden
Çıkmaz muhabbetin candan yar Ali, candan yar Ali
Sensin benim - muhabbetim gurban, canımı ballı eden
Çıkmaz muhabbetin candan yar Ali.

Minden szépet megszerető bolond szív
Szenvedélyes szeretőt kér tőled Ali
Te hoztad létre a mi barátságunkat
Kedves Ali, nem ér véget ez a szívből jövő barátság
Te vagy az én kedves hittestvérem, lelkemet édesítő
Nem ér véget ez a szívből jövő barátság.

Kerbelada yatan çağlar aşkına
Hidayet umarmı senden yar Ali
Atadan...anadan...
Anun için Halkı gümana saldı

binbir dondan baktım gösterdim Ali
Tarikat içinde
İstemem cenneti kurban
Kul Himmet ... candan yar Ali, candan yar Ali
- Bu neydi?
- Nefes

Tr. 9. nefes, No 89 Abidin Cılız (87), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Şu âleme bir nur doğdu,
Muhammed doğdu *bu* gece
|| : Yeşil kandilden nur indi
Muhammed doğdu *bu* gece. : ||

*Muhammed anadan düştü,
Kafirların [kafirlerin] aklı şaştı
|| : Bin kilise yere geçti
Muhammed doğdu *bu* gece. : ||

Egy fény született a világra
Mohamed született meg az éjjel
Zöld mécsesből szállt le a fény
Mohamed született meg az éjjel.

Mohamed született meg
A hitetleneknek tátva maradt a szája
Ezer egyház pusztult el
Mohamed született meg az éjjel.

Muhammet kalktı oturdu
...yetirdi
Yer gök selevat getirdi
Muhammet doğduğu gece

Ağlayan çocuk avundu
Doğuran ana sevindi
Neçe kafir dine döndü
Muhammet doğduğu gece

Cennet kapısı açıldı
Misi anberler saçıldı
Güllerdenkundak biçildi

Muhammet doğduğu gece

Hürü kızları geldiler
Piresine yüz sürdüler
Güllerden kundak sardılar
Muhammet doğduğu gece

Şah Hatayım der gardaşlar
Gözümnden akıttım yaşlar
Secdeye indi ağaçlar
Muhammet doğduğu gece

Alim Alim nerde Ali
Nerde ferman Ali

- Dinlen, dinlen, dede dinlen biraz! (p. 17.)

Tr. 10. Gelin indirme türküsü, No 393 Hasan Kütük (61), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Ondokuza çıktı da ya unun batmanı
Eller yedik sıra bize kokmanı
Kahpe felek de etticeyin yetmemi?
Dostumu ağlattın, duşman güldürdün.

Fölment az ára tizenkilence a liszt mérőjének
Az idegenek ették meg, ránk nem került sor
Kurva élet, nem volt még elég, amit velem tettél?
Megríkattad a barátomat, az ellenséget megnevettetted.

Üç kardaştık gettik de geyik avına
Geyik bizi çekti kendi dağına
Tövbeler tövbesi de getmem avına
Kaçma geyik kaçma avcu değilem

Tüfeğim kayada asılı kaldı
Esbabım sandıkta basılı kaldı
Nişanlım el koynunda kösülü kaldı
Kaçma geyik kaçma avcın değilem

- Adınızı söyleyermisiniz?
- Hasan Kütük 61 yaşında Köprübaşı köyünden

Gelin ata bineceğinde anasının kızının boynuna sarılıp ağladığı bir deyiş:

Tr. 11. az előző folytatása, Hasan Kütük (61), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Sabahınan de ellerini açmada
Ufak kuşlar dil yenip ötmeden of
Özengilik göyneyini dikmeden
Gelin mi oldun sarı kuzum of

Yel esti aşağıdan Urumdan
Belim alıp kalkamadım yerinden
Acı haber de geldi gendi elimden
Uğurlar olsun da sarı kuzum of

- Bu neydi? (p. 17+)
Kavrama türküsü (Hasan Kütük)

Tr. 12. Hasan Kütük (61), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Bir yavru yolladım da
Amanatı sizde ye boz atlı Hızır
Seni bekçi ederlerde yüksek bellere
Amanatı sizin boz atlı Hızır

Bekçi olup dört köşeye oturan
Nece bu halkının işin bitiren
Garip şah seneme yetiren
Amanatı senin boz atlı Hızır

- Adınızı söyler misiniz?
- Mehmet Bulut (59)
- Kaç yaşındasınız?
- Elli dokuz

Bemondás, beszélgetés, Hasan Kütük (61), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

- Bir geleneğimizde ekin dererken egnere girdik miydi bunlara kavrama derler bu çağıracağım kavrama türküsü

Tr. 13. ninni, No 332 Hasan Kütük (61), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Bahcanızda [bahçenizde] gül var mı, Ninno, Ninno?
Gül dibinde yer var mı, Ninno, Ninno yavrum?
*Bugün yanına gelsem, Ninno, Ninno
Karyolanda yer var mı, Ninno, Ninno yavrum, Ninno?

Van-e a kertetekben rózsa, Ninnó?
Van-e a rózsatónél hely, Ninnó, kicsikém?
Ha ma eljövök hozzád, Ninnó
Van- e az ágyadban hely, Ninnó, kicsikém?

Biber ektim yollara ninno
Ne zaman kızarmak ninno
Kız senin deyyus baban ninno
Ne zaman geberecek ninno, Ninno yavrum Ninno (p. 18.)

Tr. 14. No. 398 Nenni, Mehmet Bulut (59)

Dam başında geziyolar aman,
Ífademi yaziyolar nen, nen, neni
Malum olsun Tufan beğim
Oğlak gibi yüzüyorlar nen
Yiğit ağam nen nen
Koç yiğidim nen nen

Gemilerde gezer oldum nen nen
Okudumda yazar oldum nen nen
Yiğit ağam senden ayrılalı nen, nen
Kurudum da gazel oldum nen

Yiğit ağam nen, koç yiğidim nen, nen
Tufan beni yolladı
Döndüm geriye nen nen
Yüreklerin erim erim eriye nen (p. 19.)

III/3A kazetta Köprübaşı köyü folyt. 1989 II. 1.

(p. 46.)

Tr. 1. gyerek mondóka, No 398 Hasan Kütük (61), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

- Bu söylediğim sözler 3 yaşlan 6-7 yaş arasında olan çocukların oyunu. El ile oynanır

Elelelel epelek

Elden çıkar topalak

Sarım surum yavrusu

Ala koyun derisi

Alma yemiş, burnu kara, çek elini püsten kara der

- Çocukların tüm eli bitesiyeye kadar bu oynanır, ondan sonra çocuklar ellerini koyunlarına sokallar, ısıtırlar. Ebe onun içlerinde, ebe elini şöyle, kimin eli sıcak ısa bal yemişsin. Eğer soğuk ise eli iyi ısıtmadıysa koynunda, afedersin bok yemişsin derler çocuklar birbirlerine. Yani oyun, oyun. (Mondóka, kizámoló)

Bi de ayak oyunu var böyle. Ayağı uzadırlar. Şimdi bu oynadığım da ayak oyunu

Biren biren, iken iken, üçen üçen,

Dörden dörden, beşen, beşen,

Altılım alma, yedilim yelme

Sekizim selme, dokuzum dolma

On numararak, çek bir ayak.

Kimin ayağına denk gelirse o ayağını çeker. Yeniden gene başlar

Biren biren, iken iken, üçen üçen,

Dörden dörden, beşen, beşen,

Altılım alma, yedilim yelme

Sekizim selme, dokuzum dolma

On numararak, çek bir ayak.

- dedi mi, kiminkine gelirse çek bir ayak, dedi mi, o çeker (p. 19+)

Son başta dizlerin altlarına kollarına diz çökerler.

Kara deveyi yağladı mı?

Yük dibine bağladı mı?

Kara deveyi bağladım

Yük dibine bağladım

Çök, çök diye vururlar.

- Son başta kakarlar böyle. Ayaklarını şöyle bir bükeller, kiminki çitildarsa o bal yemiş olur. Bu da ayak oyunu.

- Şimdi de eşek suluyoruz. Çüşş... Bindim yürüdüm. Oaah Vardım, söylettim. (5 ıslık sesi. 5 ıslık sesi daha) Kurriçç... kurriçç... (5 ıslık sesi) Güüş! (5 ıslık sesi) Tamam bitti. Bu eşek sulama.

Tr. 2. Kına kenéskor – Ali Aslan (56) Köprübaşı, 1989. II. 1. (Egy erdélyi Felsütött a hajnal csillag- ra emlékeztet, pontozott ritmus.)

Gelin olan kıza kına yakacağında, şu türküleri söylerler

Çattılar ocak daşını
Vurdular düğün aşını
Doğan ayın onbeşine
Gelen ayın onbeşine
Kız anam kınan gutlu olsun
Söylediklerin datlı olsun

O yamaçtan at dolanır
Şu yamaçtan at dolanır
Gızın cevzesi bulanır
Anası besler, el gönenir (p. 20.)
Gız anam kınan gutlu olsun
Söylediklerin datlı olsun

- Bunu ne zaman söylüyorsunuz?

- Bunu gelinlik kına yakarkana kınasının başında söyleriz. Toplanıverir abi. Götürdüklerinde kınayı yakarlar akşamdan sabaha gider köye. Şiir gibi söyleriz:

Tr. 3. No 313. szövegmondás

Gelin geldi kapımıza
Çeşit kattı hepimize
Dürüsü var topumuza
Hoşgeldin gelin hoşgeldin

-Ezgisi var mı bunun?

-Türkü gibi söyle bakalım

Gelin getirdik ıraktan
Pabuç diktirdik yoraktan
Babası ölmüş meraktan
Hoşgeldin gelin hoşgeldin.

Tr. 4. No 148. Lakodalmi dal, Hoş geldin gelin, Safiye Ciliz (45) Köprübaşı 1989. II. 1.

Gelin getirdik ıraktan
Pabuç diktirdim yoraktan
Babası ölmüş meraktan
Hoşgeldin gelin hoşgeldin.
Bir oğlana eş mi geldin?

Gelin geldi kapımıza
Çeşit gattı ipimize
Dürüsü var topumuza (p. 20+)
Hoşgeldin gelin hoşgeldin

Menyasszony érkezett a kapunkhoz
Ajándékot hozott mindnyájunknak
Isten hozott menyasszony, isten hozott
Egy legény párjának jöttél?
Isten hozott menyasszony, isten hozott.

-Adınızı söyler misiniz?
-Mut'un Köprübaşı köyünden Safiye Ciliz, 45 yaşında

Tr. 5. Kız anası - Safiye Ciliz (45) Köprübaşı 1989. II. 1. (p. 46.)

Lakodalmi dal

Çıktım güllü gün başına
Çağırın dudukuşuna
Doğan ayın onbeşine
Gız anam kınan kutlu olsun
Baktığın evler datlı olsun
Şu yamaçtan at dolanır
Kızın cezvesi bulanır
Anası besler, el gönenir
Gız anam kınan kutlu olsun

Şu yamaçtan ark akıyor
Haydın biz de akalım mı?
Bir kız kınasın yakıyor
Haydın biz de yakalım mı?

Kimentem a tyúkudvarba
Hívjátok az édes csevegőt
A jövő hónap tizenötödikéjére
Lányom szerencsés legyen az esküvőd
Az otthonod édes legyen.

A hegyoldalon sétál egy ló
Zuborog a lány kávéja
Az anyja neveli, idegen élvezi
Lányom, szerencsés legyen az esküvőd.

Tr. 6. sirató

A..... senden olur
Aşılmaz dağların ardında galdım
Ne acayıp söyler de ellerin dili, dili
Söyleşirler beni dillerde galdım
Ataşım yanar da dumanı tütmez
Veren baba çalır bülbüller ötmez
Çalar çarpılarım ellerim yetmez (p. 21.)

Başı boz dumanlı dağlarda galdım.
Sana derim sana başları kara
Yollarına ben de oldum avare
Bir akşam yaşar da hallarımı sora
Başı boz dumanlı dağlarda galdım

- Bu neydi?

- Ağıt bu. Ölenin başında ağlanan ağıt

Tr. 7. Eski mengi – Hasan Kütük (61) Köprübaşı 1989. II. 1.

Ardıcın dalları kaba vay, vay
Babam giyer garaba
Canım ana gülüm baba vay, vay
Verme babam develiye

Götürür uzak yollara
Karşidan erik kurusu vay, vay
Dibinde keklik sürüsü

Adı güzelin birisi vay, vay

Kaç kaç deye söz ediyor
Almam deye naz ediyor
Develinin yüküşünü vay, vay
Eletir bazara döker

Analığım ettiğin yeter vay, vay
Analığım, analığım
Sonradan yamalığım
Bınar başının gölünde vay, vay

İbrişim guşak belinde. (p. 21+)
İpek mendil sol elinde vay, vay
Verme babam develiye
Götürür uzak yollara

- Teşekkür ederim.

Tr. 8. Ağıt No 396 Safiye Ciliz (45), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 1.

Yalan dünyaya ben geldim geleyi
Ben de bulamadım dünya alalı
Ak elleri boğum, boğum kınalı
Nece [nice] kızlar var da kara yer sende, kara yer sende.

Én is hazug világra jöttem
Én sem találtam meg a szép részét
Fehér húsos pufók keze hennás
Milyen sok lány van benned fekete föld!

Üç gün oldu biz bu yurttan göçeli
Akkoyunu karakuzudan seçeli
Eli marabalı da yüzü peçeli, peçeli
Ne pir hocalar var kara yer sende, kara yer sende

...

Od düştüğü yeri çok yakar
Anasının sütü burnunda kokar
Nece masum çocuklar var kara yer sende, kara yer sende

- Şimdi karayer diye bir toprağa değil bu. Kara toprak sende var ya kara yer diyor yani. Yer, insanı yer var ya. Ona eski dil, Osmanlıca dil bu. Yer, ismi yer. Adamı yiyor toprak. Yer diye onun için çevirdik.

- Bu ne ağıt mı?

- Ağıt bu, ölenin başından ağladıkları Yapıntı köyünde.

YAPINTI falva, 1989. II. 1. este

Tr. 9. bemutatkozik: Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı köyü, 1989. II. 1. este

- Muhterem arkadaşlar, çok memnun oldum, uzak yoldan belliyerek gelmişsiniz. Kusura bakmayın. Bildiğim kadarıyla ufak tefek bir- iki şey de söyleyiveririm. Kusurum olursa, affedin. Tamam mı? (p. 22.)

Tr. 10. No 173 uzun hava, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı köyü, 1989. II. 1.

Başına bağlamış da bir incecik bürüncek

Aklım hayran oldu da kız ben seni görünce gah

Yokuş başından gel aşağı aman aman aman dönünce oy

Günden yanlarda perde yapmış zülfünü anam, O gelini ey, o dilberi, o güzel ah, ah.

A fejére kötött egy kis vékony géz kendőcskét

Ahogy megláttalak lány, rajongtam érted

Gyere le a lejtőn visszatérőben

Ó, az oldalra fésült tincseid, aj kedves, aj szépség, ah.

Ah Akkaya dedikleri bir kayadır da ot bitmez ah,

Nazlı yarin hayali de hiç karşımdan gitmez oy, oy

Gümüş zencirle bağlasalar bağ dutmaz ah ah

Nazlı yarin zülfünden sağlam bağ mı olur aman, aman oy, oy, A dilber ey, ey a güzel ah, ah

Ah yine boranlandı da dağların başı of

Akitti gözümden de kan ilan yaşı ah

Sana derim sana kargıcağım aman aman aman, Kız olası oy oy

Nazlı yarım de geçmedi mi buradan anam, amanın oy, oy, A dilber ey, a güzel ah ah

Of Düzağaç dedikleri de bir yalman yazı ah

İçinden eyleşirde bir körpe kuzu ah, Sana derim de sana... oy, yoy

Nazlı yarım de geçmedi mi buradan anam, amanın oy, oy, A dilber ey, a güzel ah ah

Ulamanın suyu da soğuktur da içilmez ah
Öküz suları da coşkundur da geçilmez ah
Ağoluk yaylasın da güzel çoktur, ah ah, seçilmez oy oy
Nazlı yarin de geçmedi mi buradan anam, amanın oy, oy, (p. 22+), A dilber ey, ey, a güzel ah,
ah

- Bu neydi?

- Bu buranın uzun havası

-Emin Evrendilek

-Ve kaç yaşındasınız?

-64

-Evet, ve köyün adı?

-Köyün adı Yapıntı

-Teşekkür ederim.

- Karacaoğlan'dan gelik gibi geliyor. Hani gelmiş getmiş şöyle ya. Babam rahmetli. Birinin düğünü olsa orda kızı ata bindi, yürüyüverdimiydi gelin, başlardı ağlamaya. Ulan bu koca, bu elin kızına ne ağlar derdim. Meğer ihtiyarlığın şeyeymiş bunlar, baskısıymış yani. Öyle oluyormuş.

- Babam devamlı bir „Yeşil Kurbağa” diye bir türkü söylerdi, rahmetli babam. Hiç radyoda duymadım ben bu türküyü.

Tr. 11. No 199. uzun hava féle valami, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı, 1989. II. 1.

Kasaplarda olur satır aman, aman, oy
Ara yerden kalkmış hatır yar, yar yandım, oy
||: Nazlı yari bura getir
Ya ben [beni] ora sal Allahım, hey, Allahım, ey.: ||

Keskin idim buçak [bıçak] gibi
Yiğit idim Koçak gibi
||: Vakti geçmiş çiçek gibi
Sarardım soldum Allahım ben, Allahım, ey. : ||

A hentesekek van bárdja
Elszállt az emlékem is
A bájos kedvest hozd ide
Vagy engem küldj oda hozzá, Allahom, hej Allahom.

Éles voltam, mint a kés
Vitéz voltam, mint *Kocsak*

Mint a virág, aminek letelt az ideje
Úgy hervadtam el Allahom, Allahom.

Vaktı geçmiş çiçek gibi
Sarardım soldum Allahım hey, Allahım, hey.
Vaktı geçmiş çiçek gibi
Sarardım soldum Allahım hey, Allahım, hey.

Sular akar al ırmaktan (p. 23.)
Kanım akar on parmaktan
Öldüm yare yalvarmaktan
Kurtar canım al Allahım, ey Allahım ey
Öldüm sana yalvarmaktan
Kurtar canım al Allahım, ey Allahım ey

- Bu neydi?

- Bu kasaplar öyküsünden bir hava işte. Bu da uzun havaya benzer bir şey, uzun hava.

Tr. 12. Kerem No 195 Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı, 1989. II. 1.

Deli gönül havalandı uçmaya
Gölde bir konacak dal bulamadım, ah
||: Endim yeryüzüne arı ben oldum, ah
Sevgilimden datlı bal bulamadım, ah. :||

Varayım gurbete gideyim dedim
Sıtkına Mevla'ya tapayım dedim, ah
Yıkılmış binayı yapayım dedim, ah
Felek yıktı sarayımı, köşkümü, ah.

Bolond szívem fölemelkedett, hogy repüljön
Nem találtam olyan ágat a faluban, amire leszálljon
Leszálltam a földre, méh lettem,
Kedvesemnél édesebb mézet nem találtam.

Elmegyek idegenbe, mondtam,
Az igaz teremttőt imádni, mondtam,
Felépíteni az összedőlt házat, mondtam -
A sors lerombolta a váram és a palotám.

Ağa Kerem, paşa Kerem, han Kerem
Ateş Kerem, tutuş Kerem, Yan Kerem, ah

Hanaslı'ya kurban olsun can Kerem, of
Çöz Aslı'm çöz, ak göğsünün düğmesin ah ah.

- Diyoruz Kerem
- Uzun hava değil, bozlak değil, Kerem
- O da oyun havası aşağı- yukarı, bu yörenin. (p. 23+)

Tr. 13. Oturak havası - Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı köyü, 1989. II. 1.

Yaban ellerinde karı karı
ben alsam aslanım hey, hey.
Şu giden yosmanın da yarı yarı
ben olsam aman aman
Ah aman aman karagözlüm
ah aman aman şirin sözlüm

Yabandan gel kömür de gözlü gelin
yabandan aman aman
Aldım haberini de fakir çobandan
aslanım oy oy
Aman yürü yürü, aslan yürü yürü
Kostak yürü yürü

- Bu neydi acaba?
- Bu işte oturak havası bir. Oyun da oynanabilir yani

Tr. 14. Urfalı - Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı köyü, 1989. II. 1. (p. 47.)

Varın söyleyin Urfalıya
yarım ölmesin, aman aman yar
Çözemedim ak göğsünün düğmesin gelin gelin
Uz bas konduranı yer incimesin, aman aman
Topla zülûfünü tel incimesin, ah gelin ah

Ben kendimi de sayıp kurarken, aman aman ah
Yitirdim haysiyetimi de ararken, gelin, gelin
Hatıra dokandı bir tel gırarken aman aman
Neden bakmaz oldun yüzüme benim gelin gelin
Bir ateş düşürdün özüme benim, aman aman
Bir huri göründün gözüme benim ah gelin ah

- Bu neydi? Urfalı mı?
 - Urfalı'ye Urfalı'ye, Urfalı desen de olabilir.
 - Bir türküm var benim
- Söyle söyle o zaman. Söyle söyle
- Evet. (p. 24.)

III/3B kasetta Mut, Yapıntı köyü, 1989. II. 2.

Süray Vural (46) 1989. II. 2. folyotatás (p. 48.)
Kırmızı gül ilen bezendi dağlar, leyli, leyli, leyli, leyli,

- Tekrar söyleyim değil mi?
- Ne olacak bu?
- Baştan alacam
- Evet, ama ne? Parçanın ismi?

Tr. 15. Oturak havası - MUT, Yapıntı köyü, Süray Vural (46) 1989. II. 2.

Kırmızı gül ilen bezendi dağlar, leyli, leyli, leyli, leyli, Leylam, Leylam
Hastanın halinden ne bilir sağlar yastık, yastık melul, melul, mehum
Döşsek kan ağlar değmeyin yavruya
Beyler ağalar yar bade doldurur
Elleri bir hoş ya uykudan kalkmış
Gözleri serhoş, ley, ley, ley, ley, Leylam
Çıkar yücelerden yumak yuvarlar leyli, leyli

- Bunu söyledik yar! İkinci mi söylüyoruz? Bunu söylemedik mi yar? Ama bozduk heralde.
- Birşey değil.
- Tekrar başlayalım

Çıkar yücelerden yumak yuvarlar leyli, leyli, leyli, leyli, Leylam, Leylam
İner düz ovaya, şahin kovalar, yastık melul, mesum
Döşsek kan ağlar değmeyin yavruya (p. 24+)
Beyler ağalar yar bade doldurur
Elleri bir hoş ya uykudan kalkmış
Gözleri serhoş, ley, ley, ley, ley, Leylam

Tr. 16. No 368. zeybek havası - Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı. Emin bey nem nagyon
biztos abban, h. melyik dal mi is. 1989 II. 2.

Zeybek havası

|| : Kaya dibi saz olur
Gül açılır, yaz olur: ||
Ben yarime gül demem
Gülün ömrü az olur.

*Öyledir yar öyledir
Aşk adamı söylerdir
Almış yarı dizine
Bülbül gibi söylerdir.

Nádas van a szikla tövében
Nyár van, amikor nyílik a rózsa
Nem hívom a kedvesem rózsának
Rövid a rózsa élete.

Úgy van kedves, úgy van
A szerelem az embert dalra fakasztja
A térdére vette a kedvest
Csalogányként daloltatja.

Öyledir yar öyledir
Aşk adamı söylerdir
Almış yarı yanına
Bülbül gibi söylerdir.

Karşıkı dağlar bizimdir,
Salkım saçak üzümdür
Şu karşıkı sarayda
Sallanan yar bizimdir

Öyledir yar öyledir
Aşk adamı söylerdir
Almış yarı dizine
Bülbül gibi söylerdir.

Tr. 17. beszélgetés, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı 1989. II. 1.

- Bu neydi acaba?

- Zeybek havası

- Kızlar zeybeği
- Evet. Bu eskileri nereden öğrendiniz acaba?
- Dedemizden gelme.
- Bu köylerde genellikle bu ezgileri söylüyorlar mı?
- Evet, gelenekten oluyor bunlar hep. Yani kendi yapmamız değil.
- Ama teypten ve radyodan?
- Değil değil. Hatta şimdi mesela benim söylediğim bazı çıkarsa teypte, radyoda, gene de burda varma onlar hep. Burdan varma onlar. (p. 26.)
- Her taraftan gelik. Mesela Anamur'dan gelmiş. Keşefli sülalesi Anamur'dan gelmiş. Efendim, Melleş sülalesi, onlar da Anamur'dan gelik. Melleş orda var. Bizim oymağa İbradılı derler. Biz Antalya'dan geliriz buraya. Kökümüz Antalya'dan gelme.
- Emin amca, yöreklük var mı? Nasıl gelinmiş buraya? Hiç bilen var mı?
- Buraya vallahi gelen, buraya gelindiğinde esas köy şeydeymiş, Kavaklı Mahaltesinde. Sizin o Kargıcak dediğiniz oralarda. Böyle kenarlardaymış. Bura balçıkmiş o zamanları, balçıgımiş. Zaman zaman bu balçığı kurutmuşlar, al yarmışlar, ak yarmışlar kurutmuşlar. Yavaş yavaş buraya gelmişler böyle. Şimdi Kavaklı'dan buraya yerleşen var. Mesela bizim bir sülalesi bile buralardan gelme bunlar.
- Yukardan aşağıya gelme. Bizim sülaleden gelme. İşte Melleş oymağından gelme. Var yani. Silifke'den gelme var. Çeşitli yerden. İşte esas yerleri Koçaş diyorlar zaten.
- Tamam işte, esas oymağı Kaçaş'ta. Başka yerden yerleşen olursa yani merkezindeki köklü olan şey yapıldıkça Koçaşlılar deniyor yani.
- Koçaşlılar aslı, kökü o zaman nerden gelme?
- Var oluşundan beri burdadır.
- Ama tarihçesine bakmak lazım tabii.
- Ama bu Yapıntı hakkında Doğan Abi'nin geniş bir araştırması var.
- Rahmetli Beşri Beyin kitabı var benim Kazım'da Silifke'de. Ben biraz okudum ya tümünü okuyamadım, aceleye geldi.
- Mut tarihi mi? (p. 27.)
- Mut tarihi
- Bizde çok canım.
- Var mı sizde? Kazım'da var benim.
- Pek teferruatlıalmıyor, almıyor.
- Sorun da gine görürüz. Doğan Abi'nin yanına da varırız. O çok araştırmacı.
- Evet.

Tr. 18. Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı

Aman aman keklğin kayadan sekti mi sekiş
 Gül ilen bülbülün ettiğı sekiş, yar yar
 Yarin iğnesiylen dikilen dikiş
 gıyamete kadar sökölmez imiş

Anadan belli mi?

Ah avradın kötüsü kötüden kötü
Dolapta kokutur bir lokma eti
Aman öldüm Allah da öldüm
İki avradın derdinden, gelem ey, ey

Tr. 19. No. 10. Zeybek, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı, 1989. II. 1.

Yaktım mangalımı, koydum dükkanın yanibaşı meyhane
İçtim, içtim oldum deli divane
Söyle tabip, söyle aman ölecek miyim?
Ölmeden yarimi, haydi görecek miyim?
Soyunup koynuna efem girecek miyim?

İzmir'in içinde vurdular beni
Yarin çevresine aman sardılar beni
Ölmeden kabire koydular beni
Söyle tabip, söyle aman ölecek miyim?

İttam, ittam, megbolondultam
Mondd meg doktor, meghalok- e?
Mielótt meghalok, látom- e még a kedvesemet?
Nekivetközve összebújok- e még vele?

Izmírben lótték meg engem
A kedvesem mellé tettek engem
Még nem haltam meg, amikor felemeltek, és odébb raktak
Mondd meg doktor, uyan meghalok- e?

Ölmeden yarimi, haydi görecek miyim?
Soyunup koynuna efem girecek miyim? (p. 28.)

- Bu neydi? - Zeybek.

Tr. 20. No 434. Zeybek, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı, 1989. II. 1.

Onikidir imanım aman karam [kurayım] şalın efem selvisi
Bilemedim aman benim dostum, yosmam da hangisi, ah.

Refr.: Haydi haydi gidelim, de zeybek olalım
Kızlar polis olmuş efem teslim olalım.

Tizenkét hitem van, hadd adom rád a sálad, szép termetúm
Nem tudhattam, hogy melyik az igaz barátom, melyik a kurvám
Refr.: Nosza menjünk zeybeket táncolni
A lányok rendőrnek álltak, adjuk meg magunkat!

Önde gider imanım oğlan, kır atlı efem kendisi
Çalkal karana aman, deniz bugün yosmam da dalgalı ah
Ben de bir yar sevdim başı belalı ah
Refr. Haydi haydi gidelim de zeybek olalım
Kızlar polis olmuş efem teslim olalım.
Haydi haydi gidelim de firar edelim
Jandarmalar gelmiş a yarım nasıl edelim

Bir incecik imanım efem
yolum gider aman Yemen'e
İlgıt ılgıt efem kanı damlar
yosmam da çimene ah
İlim ilim efem kanı damlar imanım da çimene ah
Kendim ettim a yarım aman,
kendim buldum yosmam kime ne?

Çalkal Kara deniz bugün dalgalı ah
Ben de bir yar sevdim başı belalı ah
Haydi yosmam gidelim de zeybek olalım
Kızlar polis olmuş efem teslim olalım.

Haydi haydi gidelim de firar edelim
Jandarmalar gelmiş a yarım nasıl edelim

Onikidir imanım aman karam şalın aman değirmenin eh
Değirmenci oğlan o Rum değil aman da Ermani ah
Değirmenci efem o Rum değil yosmam da Ermani ah
Ya kendisi aman aman, ya kellesi efem gelmeli

Çalkal Kara deniz bugün dalgalı ah (p. 29.)
Ben de bir yar sevdim başı belalı ah
Haydi yosmam gidelim de zeybek olalım
Kızlar polis olmuş efem teslim olalım.

Haydi haydi gidelim de firar edelim
Jandarmalar gelmiş a yarim nasıl edelim

- Bu neydi? - Bu da zeybek.

Tr. 21. Zeybek, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıtı, 1989. II. 1.

Hey, hey, gine de hey hey! İlle de hey!
Dinleyin ağalar, dinleyin beyler
Sorarım sizlerde bir gün olur ki
Adam olup koç kır ata binersem, yavrum, hele binersem
Ararım onları bir gün olur ki
Adam olup koç kır ata binişim, yavrum, hele binişim
Kırarım belleri bir gün olur ki, bir gün olur ki

Ben yükümü dağ başında çözersem, yavrum hele çözersem
Sıra sıra arkadaşlar dizersem,
onların elinden bade süzersem, oğlum, hele süzersem.
Ararım onları bir gün olur ki, bir gün olur ki
Yiğitler elinden rakı içersem, yavrum, hele içersem

Ararım onları bir gün olur ki, bir gün olur ki
Kalk gidelim Karamal'dan aşağı, yavrum, hele aşağı
Belin bağlamış ipek kuşağı
Desinler Köroğlu'nun ayvaz uşağı, yavrum hele uşağı
Ver yolum bacını, gel geç bezirgan, hele bezirgan.

- Köroğlu mu bu? - Köroğlu. Bu da zeybek, oyun havası. (p. 30.)

Tr. 22. Oturak havası, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıtı, 1989. II. 1.

Mustafa'nın köyüne vardım
Hacılar bayram eder, ah, aman
Ali'nin köyüne ele varam
Borç alır hacca gider, ah anam

Altı da kırkma, üstü de dal fes
Yar ilen kaldım, bu gece ah, aman
Hiç aradan su sızmayor
Terine daldım dün gece yar, yar

Vay Mustafam sana da n'oldu?
Var mıydı senin annen de baban?
Annem de babam da olsaydı
Beni bu yerlerde kormuydu yar aman?

Altı da kırkma, üstü de dal fes
Yar ilen kaldım, bu gece, ah, aman
Hiç aradan su sızmayor
Terine daldım dün gece yar, yar

- Bu neydi? - Bu da buranın bir yerli havası, oturak havası

Yar ile kaldım bu gece, terine daldım. Yani kucaklaşmışlar, terlemişler.
Terlerine dalmışlar. Hiç aradan su sızılmıyor
terine daldım bu gece. Yahut da dün gece. Derine daldım değil.

Tr. 23. Oturak havası, Emin Evrendilek (64), İçel. Mut. Yapıntı, 1989. II. 1.

Hafız mektepten gelir, aman yar,
Edayılan da naz ilan oy, oy,
Aslan da yar yar yosmam ey
Ben Allahtan çağ isterim aman, yar, (p. 30+)
geçinemem de naz ilan,
Aslan da yar yar, yosmam ey
Oğlanlar hasta düşmüş aman yar,
İlacı kızdan gelir, aman da yar yar, yosmam ey.

Tr. 24. bemonadás

- İlerisini bilmem gayri
- Bu da oturak havası mı?
- Evet
-O zaman adınızı lütfen
-Adımı, soyadımı, yaşımı, başka?
-Başka gerek yok. Doğum yeri.
-Evet. Adım: Süray Vural, Mut'ta doğdum, 46 yaşındayım

Tr. 25. No 9. oyun havası, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2. 13-14h

Ak boya, kara boya népdal

Atladım indim bağa
Zeytin dalı kırmaya
*Oniki yüzük taktım
Al gınalı on parmağa.

Ak boya, kara boya
Sevmedim doya, doya.

Beugrottam a kertbe
Hogy letörjem az olajágt
Tizenkét gyárát raktam fel
Piros hennás tíz ujjra.
Fehér festék, fekete festék
Nem szerettem még eleget.

- Bu neydi?
- Ak boya, kara boya...

Tr. 26. No. 10. zeybek, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Népdal

Yaktım mangalımı,
Koydum dükkana
Üstü kakül, yanıbaşı aman meyhane (p. 31.)

İçtim, içtim oldum deli divane
Söyle doktor, söyle aman ölecek miyim?
Ölmeden yari, aman görecek miyim?

İttam, ittam, megbolondultam
Mondd meg doktor, meghalok- e?
Mielőtt meghalok, látom- e még a kedvesemet?

Çekin kır atımı binek taşına
Elim erişmiyor aman erbaşına
Benden selamsöyle can yoldaşıma
Söyle doktor, söyle aman, ölecek miyim?
Ölmeden mezara aman girecek miyim?

-Şimdi kurban olam

Tr. 27. oyun havası, No 426 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Kurban olam

Kurban olam [olayım] seni doğuran anaya, anaya, vay, vay

Süt vermişler aman senin gibi sunaya, vay, vay

Refr.: Ah aman aman, ben dayanamam

Çokça da içtim kafalarım duman.

Altın bağlar aman başındaki yazmaya yazmaya vay vay

Kalk gidelim aman kömür gözlüm gezmeye vay vay

Ah aman aman, ben dayanamam

Çokça da içtim kafalarım duman.

Hálás vagyok az anyának, aki téged megszült, aj

Az ilyen szép termetűnek tejet adnak, aj

Refr.: Aj haj szépségem, nem bírom ki

Sokat ittam, zúg a fejem...

III/3B folyt. (p. 49.)

Tr. 28. zeybek, No 465 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

„Karakuş”

Yüksek olur kara da guşun oyunu, aman oyunu vay, vay

Kaçtı, gitti göremedim goyunu, aman goyunu vay, vay.

Fekete madárnak magasan van a játéka

Elszökött, elment a birkája, nem láttam.

Tr. 29. Tek zeybek, No 466 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Aman çıkabilsem, yavrum çıkabilsem,

ben o yarin köşküne vay, köşküne vay (p. 31+)

Aman sen doldur da, yavrum sen doldur da,

ben içeyim aşkına vay, aşkına vay.

Hej, ha felmehetnék, lelkem, ha felmehetnék

annak a kedvesnek a palotájába, ajj a palotájába

Te tölts, te csak tölts, lelkem,
én meg csak igyak a szerelmére, ajj a szerelmére.

Aman sen doldur da, yavrum sen doldur da
Ben içeyim aşkına vay, aşkına vay
Aman havar da bir, yavrum çuha da bir
Giyene, giyene vay, giyene vay
Aman güzel de bir, yavrum çirkin de bir
Sevene, sevene vay, sevene vay

Tr. 30. „Hanım Ayşe” No 468 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Dam ardına asa asa goydum
Eleği, hanım Ayşam eleği vay, vay
Eleği de hanım Ayşam eleği vay, vay.
Anasının kömür de gözlü
Meleği hanım Ayşam,
meleği vay, vay

Dağlara hanım Ayşam, dağlara vay vay
Kalk gidelim jandarmasız köylere vay, vay.

A tető mögé felakasztottam
Ayse asszony a szitát aj, jaj
A szitát, Ayse asszony a szitát.

Anyjának a fekete szeműje
Ayse asszony angyalkája aj haj
A hegyekbe Ayse asszony, a hegyekbe
Kelj fel, gyerünk olyan faluba, ahol nincs zsandár.

Damdan dama uzatírlar sırığı, hanım Ayşa'm sırığı vay, vay
Sırığı da hanım Ayşa'm sırığı vay, vay.
Üzüm diye koparırlar koruğu hanım Ayşa'm koruğu vay, vay
Dağlara hanım Ayşa'm, dağlara vay, vay
Kalk gidelim jandarmasız köylere vay, vay.

Tr. 31. zeybek, No 464 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Ceviz arasında vardır aman aman da evimiz yar, yar
Gız seninilen [seninle] aman böyle miydi a canım, da gavlımız, vay.

Diófák közt van aj haj a házunk, kedves
Lány, veled így állapodtunk- e meg, kedvesem?

Tr. 32. „Eski yayla yolları” No 330 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Aşıp aşıp gider yaylanın yolu
Seyire dayanmaz yaylanın garı (p. 32.)
Gayet güzel olsa yağidin yari
O da gelir binbir iki naz ile.

Yayla yollarında göç kater kater
Eşinden ayrılmış bir palaz öter.
*Ötme palaz ötme, seni avlallar
Avlallar da dar kafese katarlar.

Mindenen keresztül visz a nyári legelő útja
A hó a nyári legelőn nem bírja el a nézést
Állandó a vándorlás a nyári legelő útjain
A párjától elszakított madár dalol.

Kicsi madár ne dalolj, elkapnak téged
Elkapnak és szűk kalitkába zárnak.

Tr. 33. zeybek: Zeytin dalları, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Zeytin dallarında dabakam kaldı
Dört yanıma baktım, ay anam karakollar sardı
Ali'm kırk kişiden bir kurban aldı
Uyan Ali'm uyan uyan, uyanamaz oldun
Kama yarasına az anam, dayanamaz oldun

Tr. 34. oyun havası, Ham çökelek, gel Ali, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Aman aman karşıdan baktım da kanımın canı
Yanına vardım da sarı tavuk hani yar yar
Alınmış peteği de kalmış kovanı
Yandım Allah da (dul avrat) dul avratın elinden hey, hey

Geli geliver de ah sekerek, boğazına dursun ham çökelek

Tr. 35. Portakal zeybeği, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Portakalım tekerlendi, yedik sıra şekerlendi
Aman, kaçalım vay vay. (p. 33.)

III/4A kazetta Mut, Yapıntı folytatás, 1989. II. 2

Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2. (p. 50.)

Tr. 1. Çay zeybeği, No 479 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Çaya vardım, çay bulanık
Çaya vardım aman çay bulanık
Eve vardım yar uyanık
Eve vardım aman yar uyanık.
Refr.: Eşim aman, aman
Can yoldaşım, aman
Gece gelme gündüz gel
Konuşalım, aman.

Çaya vardım, çay geçilmez
Çaya vardım, aman çay geçilmez
Nazlı yarden vazgeçilmez
Nazlı yarden aman vazgeçilmez.
Refr.: Eşim aman, aman
Can yoldaşım, aman
Gece gelme gündüz gel
Konuşalım, aman.

Odaértem a folyóhoz, a folyó zavaros
Odaértem a folyóhoz, ajj a folyó zavaros
Hazaértem, ébren volt a kedvesem
Hazaértem, ajj a kedves ébren volt.
Refr.: Párom, ajjaj
Lelki társam, ajj
Éjjel ne gyere, nappal gyere

Beszélgessünk, ajj.

A folyóhoz értem, nem lehet rajta átmenni
A folyóhoz értem, ajj nem lehet rajta átmenni
Az édes kedvestől nem lehet megválni
Ajj, az édes kedvestől nem lehet megválni.
Refr.: Párom, ajjaj
Lelki társam, ajj
Ne gyere éjjel, nappal gyere
Beszélgessünk, ajj.

Tr. 2. Koşma, No 470 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Gün görünmez menengicin dalından
Kimse bilmez ben garibim halından haydi, haydi
Refr.: Haydi, haydi olur mu böyle böyle
Ne derdin varsa anam gel bana söyle, söyle.

Bahçenize ak gül ekdim biterse
Benim vadem senden evvel geçerse haydi, haydi
Evinizin önünden salım geçerse
Ativer yazmanı salın üstüne haydi, haydi.
Haydi haydi yatamaz oldum
Geceleri ayazdan yatamaz oldum tıraririram.

Nem látszik a nap a piztácia ágától
Senki nem tud az én bús életemről, rajta, rajta
Refr.: Rajta, rajta, lehet- e ez így?
Ajj gyere hozzám, s minden bajod, ami csak van mondd el nekem!

A kertekbe fehér rózsát ültettem, hátha megnő
Hátha az én időm a tiednél hamarabb letelne
Ha a házatok előtt elhaladnak a koporsómmal
Rajta, dobd a kendőd a koporsómra.

Tr. 3. Gelin okşaması, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Çattılar ocak daşını, çattılar ocak daşını
Vurdular düğün aşını vay, vurdular düğün aşını vay,
Çağırın gelsin anasını, çağırın gelsin anasını,
Yaksın gızın gınasını, yaksın gızın gınasını vay (p. 33+)

Evlerinin önü iğde, evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde vay, iğdenin dalları yerde vay,
Al tavanlı yüksek evde, al tavanlı yüksek evde
Uyan Alim sabah oldu vay, gün doğmadan neler oldu vay

Tr. 4. Kerem, No 187 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Açıldılar lâleler, gelmedi yazlar
Baharda ötüşen turnalar gazlar, vay
||: Onbeşinde gelin olmayan kızlar, vay
Otuzunda duman çöker gözüne, vay :||

Kinyíltak a tulipánok, nem jött el a nyár
Tavasszal búgnak a ludak és a darvak
Amelyik lány tizenöt évesen nem menyasszony
Annak harminc évesen füst száll a szemébe.

Tr. 5. İrfani, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Varın söyleyin irfaniye yarin övmesin yar, yar, yar
Çözemedim de ak göğsüyün de düğmesini guzum, a guzum
Uz bas gundurani yer incinmesin canım, a canım
Dara zülüfüngü tel incimesin yar yar ey
Adını sevdiğim de güllü gülistan yar, yar yar
Biter mi de bahçenizde bağ ile bostan guzum, a guzum
Uz bas gundurani a canım yer incimesin guzum, a guzum
Şaşar bildiğinden gul bazı bazı yar yar ey
Uzak yoldan geldim de gayet yorgunum yar yar yar
Ben de senin o boyuna da gudretten vurgunum guzum, a guzum
Uz bas gundurani yer incimesin guzum, a guzum
Dara zülüfüngü tel incimesin yar yar ey

Tr. 6. Al eylemiş zeybeği, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Al eylemiş, al eylemiş, al eylemiş, al eylemiş
Her gapıya gul eylemiş yar ya ramman
Başına bağlamış astar, başına bağlamış astar
Göster cemalını göster yar yar amman (p. 34.)

Tr. 7. Fındık, No 467 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

İki de ceylan bir dereden
Sulanır, ah aman, aman sulanır, vay
Sulanır da Sartabul'u
Dolanır, ah aman, aman, dolanır, vay
Refr.: Aman fındık, fındık fındık ne güzel fındık
Bir fındığın uğruna yandık kül olduk.

Két öz egy patakból iszik, ajjaj iszik
Iszik, s bejárja Szartabul hegyét
Refr.: Ajjaj mogyoró, de szép mogyoró
Egy mogyoró miatt pórul jártunk.

İki de geyik bir dereden su içer,
ah aman amman su içer vay vay
su içer, ah aman amman su içer vay vay
İçer içer içerime dert açar
ah aman amman dert açar vay vay
Aman fındık, fındık fındık ne güzel fındık
Bir fındığın uğruna yandık kül olduk

- Kaç köy var? - 84
- Onlar da biliyorlar?
- Hepsi bilir yani

Tr. 8. Uzun hava: Sarı yayla, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Of yalan ımiş da şu dünyanın ötesi yalan
Of kahpe feleğimiş de yarimi elimden alan
Mısır'a sultan etseler de istemem galan
Dostum ağlayıp da düşmanım güldükten kerî, oy gelin vay

Of Sarı yaylam da seni yaylayamadım ala bahar gar iken
Of yavru palazımı da avlayamadım tor iken
Sende bu güzellik de, bende bu gençlik var iken
Goymam ahdımı da alırım ay gelin sürmelim vay
Sende bu güzellik de bende bu gençlik var iken vay vay
Goymam ahdımı da alırım ay gelin sürmelim vay (p. 34+)

Tr. 9. Arslan karam, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Hey heeey bir daş attım pencerenize tık dedi vay vay
Bir gız çıktı annem evde yok dedi, vay, vay
Arslan garam gel garam fındıkları gır garam
Eller yarimi almış sen de beni sar garam

- Söylenir
- Oynarken de eğlenirken de?
- Hep söylenir yani
- Ve oturmak havası ne demek acaba? oturak?
- İçki alemi, muhabbet, içki muhabbeti
- Onlar da aynı?
- Aynı, aynı Havalardan
- Şimdi bizim burda genelde içki oturarak içilir amsada içilmez, Bilhassa köylerimizde hani o şark köşesi diye adlandırılan eski Osmanlı odasıdır bu şark köşesi masa falan yoktur, ortada bir sini altının üzerinde, sini üzerinde....
- Ne içiyorlar?
- Rakı, genelde rakı, Bu buranın ana içkisi.
- Şarap yok mu?
- Şarap da olur ama, esas içkisi rakıdır.
- Rakı içerken işte bu türküler söylenir, o alemde yapılan muhabbete, aleme oturak alemi deniyor ve oturak havası deniyor.

Tr. 10. oyun havası: Tımbıllı, No 372 Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Şu derenin usulu, amanın aman
Haydi, gıramadım buzunu
Aman, gıramadım buzunu
Aldım köylü gızını, amanın aman
Haydi, çekemedim nazını
Aman, çekemedim nazını.

E patak lágysága, ajhaj
Nem tudtam betörni a jegét
Aj, nem tudtam betörni a jegét
Falusi lánýt vettem én el, ajhaj
De nem birtam ki a szeszélyeit
Ajhaj, nem birtam ki.

Haydi güzel tımbıllı tımbıllı
Kaşı gözü çektirmeli tımbıllı

Şu dere baştan başa ammanın amman
Haydi atlarım taştan taşa, aman atlarım taştan taşa
Çıkar gelin şalvarı ammanın amman
Haydi yırtarım baştan başa, aman yırtarım baştan başa
Haydi güzel tımbıllı tımbıllı
Kaşı gözü çektirmeli tımbıllı

Tr. 11. Sallama, Süray Vural (46), İçel. Mut, 1989. II. 2.

Açıl ey ömrümün varı amman
Bad-ı sabah olmadan ben yandım
Eşim eşim gel gel, uğrun uğrun gel gel
Can yoldaşım gay

KÖPRÜBAŞI köyü 1989. febr. 2. d.u.

Tr. 12. A saz hangsora

- Adın?

- Hüseyin Cılız, Köprübaşı köyü

-Bu sözüme hak dedein mi? Dedin. Üç sefer bu tekrarlanır

-Toplum bunu, cemaat bunu tekrarlar.

Cemaat değil çocuk

-Kendisi, o çocuğa böyle söylenir. Bu sözüme hak dedin mi? Elini öper, üç sefer tekrarlar bu.

Tekrarladıktan sonra buna:

-senin ıkrarını aldık, seni sana tekrar geri teslim ediyoruz, gendine iyi bak! – denir.

Ondan sonra o çocuk bunu daimi olarak hatırlar. (p. 35+)

Tr. 13. Veli Cılız alevi şokásokról (İkrar) beszél.

- Bu ıkrar da hazreti peygambere gadar dayanıyor.

- Evet

İkrar verip ıkrarına bakan

Cebrail'i Ali'yi uğruna çeken

Mucizeti çoktur göklere çıkan

Muhammed el Mustafa'ya galmadı dünya

- yani ıkrarını o da vermiş.

- Evet vermiş, şimdi bunu tekrar alayım dayı. Bir de şunu sorayım oğlan çocuğu, kız çocuğu fark etmez?

- Eder, eder.
- Onun ayırımı var mı?
- Buyur?
- Gız çocuğu gocaya gittikten sonra alınır ikrarı
- Evlendikten sonra mı?
- Gocaya gitmeden o alınmaz
- Ama oğlan çocuğu akıl balığ olduktan sonra alınır gız çocuğu gocaya gittikten sonra alınır.
- Oldu Şimdi bunu ben baştan yazayım ikrar geleneği
- İkrar geleneği
- Ben yazayım da, gerekli yerlerde sorarım
- Erkekler toplanır, kadın da nineler de olur mu? YaŐlı ya da genç olur mu? Yoksa hangi evde toplanılmıŐsa o evin herkesi yani bütün evde bulunan herkes orda olur mu?
- Cem evimiz var bizim.
- Cem evi evet
- Cem evine toplandık mıydı kadınlar bir tarafta erkekler bir tarafta. (p. 36.)
- Aynı odada?
- Aynı odada.
- O zaman dede tutar değil mi elinden?
- Dede tutar
- Hangi elini tutar?
- Sağ elini tutar
- Çocuğun sağ elini tutar değil mi?
- Çocuğun sağ elini dede sağ eliyle tutar, Şöyle.
- Tamam.
- Tuttu elini, ne sylyor çocuğa?

(p. 50+) A háttérben a gzgŐ surrogása. Sajnos ezen az estén főleg csak vallási zenék és témák kerültek elő, az len Veli Clizzel, aki erről nagyon lelkesen beszélt. Rengeteg ember sszegylt, de igazi jó dalok nem kerültek elő. Amikor Atatrkre került a sor, akkor hirtelen elment a tömeg.

III/4B KprbaŐı (folyt.) 1989. II. 2. d.u. (p. 51.)

Kol kollama
 Gaybet eyleme
 Diğ diğleme
 Eliğinen gomadiğını gurdama
 Gznnen görmediğini söyleme
 Bu sözüme hak dedin mi – der.
 O çocuk el öper

- Önce dededen başlar?
- Yok söyleniyor tekrar sonra
- Dedenin elini öper?
- Evet
- Büyüklerinin evet
- Küçüklerinin elini öpmez?
- Evet
- Çocuk bu sözü üç kere kendisi tekrar ediyor?
- Çocuk değil, çocuğa dede üç sefer tekrar eder
- Etti evet, ve ettikten sonra? (p. 36+)

Seni ikrarını aldık
Seni sana teslim ettik
Kendiye iyi bak!

- Gerisi var mı?
- Gerisi şu yani Hazreti Peygamberin ikrar verip ikrarına bakan
-şimdi Veli dayı nasıl devamı ediyorsa olduğu gibi söyle.
- Bu bitti
- Yani ikrar peygamberlerden kaldığı için
- Tabi, tabi açıklamasını yapacağız

İkrar verip ikrarına bakan
Çebral- i Ali'yi uğruna çeken
Mucizeti çoktan göklere çıkan
Muhammed el Mustafa'ya kalmadı dünya

- Bu ikrarın tarihçesi?
- Tarihçesi evet.
- Şimdi açıklayıcı olursak

ikrar verip ikrarına bakan
Cebrail Ali'yi uğruna çeken
Mucizeti çoktur göklere çıkan
Muhammed el Mustafa'ya kalmadı dünya

yani açıklaması olarak şimdi sözlerin açıklaması da gerekli, bunu herkes anlamaz.

Anlatabildim mi?

Şimdi ikrarına bakmış ki yani ikrar vermiş, ikrarına bakmış, Allahın mucizetiynen göklere çıkmış yalnız işte birşey söyleye yine bak, sizin kapalı kalmanızın nedenlerinden biri de şu demek ki ben bunu şu anda çıkardım bak şimdi şurda ikrar verirken ne deniyor bak „koğ

koğlama” güzel „Gaybet eyleme’ güzel, „Diş dinleme”, „Diş dinleme” derken bunu müslümanlar (p. 37.)

din” olarak yorumlamış olabilir karşınıza çıkabilirler bu bakımdan

- Tamam iyi buldun halbuki „dinleme”

- Yani kimsenin sözünü dinleme, gizli gidip de şu kapının arkasından kimsenin konuştuğunu dinleme demek bu.

- Evet

- Bu bu demek, fakat „din” deyince o adamlar bunu

- Tamam bey iyi buldunuz

- din tanıma, müslüman olma demek anlamında

- Tamam iyi buldunuz

- Önce evet „din dinleme”

- Şimdi bak bir tane daha var „diş dinleme” „elininen goymadığını gurdalama” o da güzel „gözünle görmediğini söyleme” Allah gözle görülmez ve onu da inkar et, gözünle görmüyorsun deme anlamına da alabilirler.

- Yanlışlar halbuki bir şahitlik verecem ben amma gözümün görmedim yalan mı söyleyeyim, gözümün görmedikten sonra bilmem.

- Ha! Ama bunu açık bulacaklar ya

- Evet

-Açığını bulacaklar ya, seni sevmiyolar ya, o anlamda alıp, bu şekilde yorumlayıp toplum dışı saf dışı etmek için bunu kullanırlar. Yani bu böyle bu şekilde gelmiş bunları açığa çıkartmak gerekiyor arkadaş, yani bunları açıklamak gerekiyor.

- Siz anladınız amma başkasına anlatması, yanlış anlıyor, doğru beyim iyi anladınız, iyi anladınız. (p. 37+)

- Bunları anlatın.

- Evet, siz iyi anladınız.

- Basit şeyler, aslında çok kolay. Basit dediğim yani kolay anlaşılıyor.

- Cuma gecesi.

- Cuma gecesi evet.

- Hani bugünü de ordaki cemdeki adamlar tayin eder, hangi gün olursa, bugün olacağına, mesela gelecek Cuma günü.

- Bu önceki cemdeki topluluk daha sonraki günü tayin edebilir.

- Günü tayin eder.

- Mesela önümüzdeki sene şu ayın şu günü olsun derler gibi değil mi?

- Yok, şimdi her hafta toplanırlar.

- Her hafta gün verdiklerinde, o gün hava soğuksa gelecek haftaya alabilirler yani.

- Gelecek hafta cemde

- Şimdi her Cuma akşamı biz toplanırız.

- Evet

- Kesin olarak her Cuma günü toplanırız, ikrar ne zaman vereceğiz, gelecek Cuma akşamı verecez diyelim, gelecek Cuma akşamı ola ki bir komşumun hayırlı işi olur, düğün işi olur, geleceğe tayin edebiliriz yani.
- Birinin ölüsü ölür.
- Evet
- Birinin hastası olur, bir cenaze vuku bulur, birşey olur. (p. 38.)
- Diğer günlere de tayin edebiliriz yani.
- Toplum önünde yemin ediyor bu kötü şeyleri „diş dinleme” gaybet eyleme, „koğ koğlama”
- Kendine bunları görev olarak alıyor ve herkes güveniyor. O adam bir daha bu kötü şeyler yapamaz yani, yapamaz.
- Yapamaz, mümkün değil.
- Yapsa bile toplumun yüzüne bakamaz.
- Yüz kızartıcı bir şey.
- İkrar verdi ya, ikrar demek dönülmeyecek bir söz oluyor şimdi bütün sular akıyor, da deniz daşmayyor demiyor yani inanca göre ikrara bağlıymış da deniz ondan daşamazmış. Dünyanın suyu hem ora akıyor ya fakat daşmıyor.
- İkrar vermiş taşamıyor, çok güzel bir inanış. Bu akşam cem yapılıyor. Şimdi cemlerde sırasıyla ne yapılıyor bunları alabilir miyim? Sırasıyla toplanıldık, odaya girdik.
- Şimdi cemdeki toplantı şeklini de bir öğreneyim gene aynı odada kadınlar bir kısım da erkekler bir kısım da toplanıyor.
- Evet
- Yaş ortalaması var mı?
- Bu Cuma akşamına gitmenin mi?
- Evet, Cuma akşamı.
- Yok, hiç yaş, büyük, küçük yok.

Şunun gibi çocuklar da gidebilir,

- Bütün gidebilirler. (p. 38+)
- herkes gelebilir.
- Gelmek isteyen gelir
- Herkes girer yani, belli bir şeyi yok. Sınır yok.
- Bu her cumaki cemde, yani sizin bu bölgede yapılan
- Bizim köyümüzde yapılan
- Şimdi değişik yörelerde daha değişik cemler var da mesela yaş sınırlanması oluyor işte mesela mengi oynayan çağdaki çocukları almıyorlar ondan küçükler zaten giremiyor.
- Evet
- Anlatabildim mi? Mesela arkadaş gibi gençler giremiyor yaş işte 35’in sonraki kişiler girebiliyor ama bu arada yaşı 35’in üstündekiler girebiliyor, bu arada kadın- erkek farketmiyor bu arada gençler de – dede hoşgeldin! – duydu mu? Ne var ne yok iyi misin? Sağolasın Allah razı olsun bu arada gençler de başka bir, aynı evde başka bir odada veyahut da başka yanındaki başka bir evde oturup onlar da kendi aralarında toplanabiliyor.

- Evet
- Başka bölgelerde bu köyünüzde nasıl bilmiyoruz.
Bizim köyümüzde ilkokul talebesi dahi toplanır yani.
- Ceme katılır.
- Aynı yere toplanmak da biz bu evde oturuz o şu komşunun evinde oturur.
- Evet, öyle. (p. 39.)
- Yazmaya gerek yok çünkü.
- Kayıt mı edelim?
- İstersen evet.
- Olur tabii.
- İsterseniz şimdi millet toplanmadan önce yemek yiyelim.
- Vallahi.
- Siz bilirsiniz, gene de
- Ben aç değilim.
- Millet toplanınca.
- Eğer sizin bir ihtiyacınız varsa, tabii, siz yemeğinizi yiyin, biz de katılırız, fakat biz dediğim gibi arabada yedik, zaman bulamadık çalıştık öğleye kadar, araştırma yaptık, öğlen yemeğine fırsat bulamadık.
- Şimdi köyünüzde her Cuma yapılan cemlerde küçük büyük farkı gözetmeksizin toplanıyor, dede geliyor, sırayla neler yapılır? Ne görevler yerine getirilir, ben bunları soruyorum.
- Yemeklerimizi toplarız, her evden yemek gelir, yemeğimizi orda yeriz, bir dua ederiz, dağılıyoruz, her Cuma akşamı bu.
- Evet, her Cuma akşamı bu, peki duayı söyler misin nasıl bir dua?
- Duayı şöyle söyleriz (Burada Arapça dualar var!)
- Denir. Peki daha diyelim ki Cuma akşamı özel bir güne denk geldi diyelim, yani işte Ramazana denk geldi diyelim, oruç günlerine denk geldi mesela (p. 39+)
- onda yapılan değişiklik bir, özel bir şey var mı?
- Yani sizce Ramazan oruç tuttuğunuz günlere denk gelen işte ayların adını ben tam bilmiyorum, işte ramazan mı şaban mı?
- Ramazan
- Ramazan. O aylara denk geldiği zaman yani cemde toplantıda, değişik birşey yapılır mı?
- Yapılmaz beyim, yapılmaz.
- Peki senede bir gün şey için.
- Senede bir gün.
- İkrar için
- İkrar için senede bir gün toplanırız.
- Bütün o yaşa, o çağa gelmiş gençlerin.
- Her sene genç yetişiyor ya her sene bu ikrar alınır.
- Her sene alınır ve hepsi o gün hepsininki alınır değil mi?
- Hepsininki değil alınmayanlarıinki alınır, yok gençler sıralanır, üç kişi, beş kişi, on kişi, kaç kişi yani yetişmişse, okuldan çıkmışsa.

- O gece, o sene de bir günde.
- Senede bir günde alınır.
- O gece alınır?
- O gece alınır.
- Tabii daha önce ikrarı alınanlar hariç.
- O tamam, o hariç.
- Bir de şeyden söz etmiştik işte kızları de evlendikten sonra. Kocaya verildikten sonra alınır.
- Nikahda alınır, nikahda. (p. 40.)
- Nikahdan geçtikten sonra
- Nikahdan sonra alınır, o da gene cemde mi alınır?
- Aynen cemde yapılır
- Sözler aynı mıdır?
- Aynı olur
- Aynı sözler, dede elinden tutar, aynı sözleri söyler üç kere.
- Evet
- „seni sana teslim ettik”
- diye „Gendine iyi bak” der.
- „gendine iyi bak”. Evet bu da bu şekilde kapanır
- Evet
- Tabii gene gecede gelin olmuş kız iki, üç, dört, beş taneyse onların hepsininki tek tek yapılır.
- Evet
- Teşekkür ederim
- Sağ olun şimdi. Kız iken bunu almayı da, gelin olduğunda alınmasının sebebiyeti, bir kız nere gocaya gidecek belli mi? İkrar vermeyene mi gidecek, verene mi gidecek bellisizlik yüzünden onun için gelin olup da gocaya gittikten sonra alınır.
- Yeri belli olduktan sonra?
- Ondan sonra alınır onun ikrarı.
- Evet daha önce belli olmadığı için alınmaz?
- Gedeceği yer belli olmadığı için. (p. 40+)

III/4B kasetta Mut, Köprübaşı köyü, 1989. II. 2. d.u.

(p. 51.) Beszélgetés folytatása az ikrar-ról Veli Cılızzal.

- Bu ikrar geleneği gerçekten, yani çok, yani akla durgunluk verecek bir durum, zira gerçekten ikrarını bozan birisi mümkün değil yani bozmamaya uğraşır, mümkün değil bozması, bozmamaya, bozan adamın da artık bu toplumu terk edip gitmesi gerekir. Değil mi?

Yani çok yapıcı, insanlığı gerçekten şey yapmak için dürüst bir insan olarak yetiştirmek için çok gerekli çok faydalı bir olay.

- İşte sizin şimdiki çözdüğünüz var ya işte orda bir yanlışlık oluyor.

- Yanlışlık olabilir, o da.

- Yani nasıl anlatmalı „din dinleme” ile din dinleme” arasındaki manayı...koğ koğlama din dinleme vardı ya din dinleme bura çekerler diyor.

- Gözünin görmediğini gördüm deme Allah gözünle gözüküyor.

- Allahı tanıma – ona da çekerler.

- Çekerler fakat bunlar anlatılmalı, bunlar işlenmeli bu konular kapalı kalmamalı.

- E bu „din dinleme”- nin bir Türkçe manası vardır

- Bunun Türkçe manası gizli konuşmaları dinleme demek yani kapının arkasından kapı dinleme, kapı dinleme, kapı aralığından bakma, veyahut da şurdan evin önünden geçerken pencereden içeriye bakma anlam o.

- Dinleme, bakma işte dinleme gözle de dinlenir, kulakla da dinlenir. (p. 41.)

- İyiliğine çok iyiliğine kabul etti de lakin „din dinleme”

- Dini dinlememeye gider derler.

- „Gözünle görmediğini” söyleme.

- Kötülüğünü alınsan bir tane, ama iyiliği çok fazla tabi, iyi yönü çok fazla bak, kötü yönünü alacak olursan bir tane.

- Gözümle görmediğini söyleme şekli deyince yani Allahı gözün ile gördün mü, öyle söyleme, halbuki bu Allahı gözün ile görmediğini biliyor o Allahı dinleme mi olur ya, seni yaradanı yani iyi çözdün yeğenim.

- O insanlar işte, o adam, onu o şekilde yorumlayan senin duanı dinlemez, duandan haberi yoktur, kültürden haberi yoktur, ondan sonra bir kere cem nedir cemi bilmez, ne yapılır, onu bilmez, işte o kucağına gelmiştir veyahut da bilir de işine gelmez, değişik şekilde, kötü şekilde yorumlar işte bu işler böyle anlatılmalı bunlar işlenmeli bu konular, hatta yani daha teferruatlı basından, yayından, televizyondan da bunlar anlatmalı.

- Varır mı televizyona sizin yaptığınız?

- Bu varmaz, televizyona varmaz.

- Ancak okulda anlatabilirsiniz.

- Televizyona varması için şu var bak, şimdi bir ön çalışma yapılır, ön çalışmayla televizyona gidilir, arkadaş böyle bir çalışma var, televizyonda o konuyla ilgilenen kişi, onunla görüşülür, denetleme kuruluyla görüşülür böyle bir konu var bunlar çekilecek yayınlanırsa eğer (p. 41+) gidelim çekime, yayınlanmayacaksa veyahut da sansür bulunacaksa, makaslanacaksa hiç gitmeye gerek yok denilir bir ön çalışmayla hangi konular incelenecekse, ne çekilip ne gösterilecekse, ne şekilde gösterilecekse, işte kıyafetinden tutunda gecesi, gündüzü işte yemesi içmesi cemi, duası, bu ikrar vermesi hepsi, kelimesi kelimesine bir ön çalışmayla derlenir, gidilir, yayınlıyacağız, olur mahsuru yok denirse, gelinir, çekilir, yani bu böyle olur yoksa öyle gümbürt diye gelip birden çekip gidemlere inanmayın onlar.... mümkün değil.

- Bu kelimesini de unuttum burda bunu da nasıl ekleyeceğiz şimdi?

- Ekleriz o önemli değil.

- Onu ekle, şimdi ikrarın içinde „Çiğ lokma yeme” unuttuk biz buna bak manasını çözebiliyor mu?
- Çiğ lokma yeme şimdi bu çiğ lokma pişirmeden yeme yani hakketmeden alma.
- Yok, yok, halalın olmayan lokmayı yeme, çiğ lokma yeme, halalın olmayan senin değildir.
- Bu değişik anlamda mı tek anlamda mı?
- Tek anlam yani halalın olmayan kadınla ilişki yok yani çiğ lokma yeme.
- Yani bu sizin kültürde bu şekilde tek anlama geliyor.
- Tek anlam.
- Çiğ lokma yeme.
- Ben bunu böyle yorumladım mesela. Çiğ lokma yeme derken lokmayı pişir, de ye. Pişirmek de hak et de ondan sonra al, hak et, ondan sonra ye anlamında. (p. 42.)
- Oraya ekle istenen. Bu demeye geliyor manası.
- Manesi çiğ lokma yeme.
- Harama uçkur çözme.
- Ha ha tamam böyledir. Hanı...
- Şimdi gelelim ezgilere
- Nasıl, ne yapacağız şimdi? Nerden başlasak?

Tr. 14.

- Şimdi ezgilere şöyle anlatalım beyim. Şimdi bir dini bayramda söylediğimiz ayrı olur, yani ayrı olur, ondan sonra bir de bizim muharrem orucunun sonundaki ezgi bir de bir ceneze vuku bulduğunda onun başında ezgi. Ağıt denilen nesne var ya, ondan başka bir ezgi var „teselli ezgisi” denir ona.
- Şimdi muharrem orucundan sonraki ezgi farklı.
- Onu babamın söylediği işte bayaktan söylediği var ya, muharrem orucuna söylenen o. Sonra ben birşey çağırdım ya. Bu da dini bayramlarda, erkin yetirme deriz biz ona. Onu da o zaman söyleriz. Yalnız sizin şimdiki bizden almadığınız bir ölen cenazenin başında ezgi olur. Ağıtın harıcında yalnız. Teselli.
- Teselli, evet. Onu almadık diyorsun.
- Onu almadınız daha. Ötesi hep alındı yanı.
- Hem mengi hem samah olabiliyor, değil mi?
- Mesela muharrem ayı orucu bitiminde söylenen.
- Yok. Ezgi. Hazreti Hüseyin üzerine ezgi.
- Ezgi tamam, samah değil.
- Samah, mengi yok onda.
- İlki muharrem ayı orucu bitiminde söylenen ezgi.
- İkincisi cenazeden önceki hangisiydi? (p. 42+)
- Dini bayramlar.
- Muharrem ayı orucu, dini bayram.
- Onda sadece ezgi söylenir. Muharrem ayı orucu sonunda sadece ezgi söylenir.

- Bir de ölü öldüğünde, ölünün başında söylenen ağıt.
- Teselli, ağıttan başka teselli.
- Evet, teselli ezgisi. Oldu Veli Dayı, teselli ezgisini kimden alak, kimden derliyek?
- Ben derleyiverim şimdi onu. Sazı ver bakım şöyle.
- Olur.
- Hem akortu da yok bunun.

Tr. 15. Teselli ezgisi, Veli Cılız (64)

Be erenler ben bir zikir eyledim, de eyledim
Nice hanelere kalmadı dünya, dünya, de dünya
Erdim Yaradana şükür eyledim, de eyledim
Nice pehlivana kalmadı dünya, dünya, de dünya

Arslan gibi Medine'den koşaman de koşaman
Arşda melek heybetinden üşenen de üşenen
Düldüle binip de Zülfükarı koşaman, de koşaman
Ali'yi de neyledin dünya

Kara bulut gibi de havaya ağan, de ağan
Sulu sepen gibi de yerlere yağan, de yağan, de yağan
Atası Allah'tan topraktan olan, de olan
Hazreti İsa'yı neyledin dünya, de dünya, de dünya

Elinde asası vardır bir Musa, de Musa
Çıkıp Tur Dağına da Cebail'le konuşan, de konuşan (p. 43.)
Hak Taalaya da binbir kelam danışan
Hazreti Musa'yı neyledin dünya, de dünya, de dünya

İkrar verip de ikrarın güden, de güden
Aşkara'ya binip de Yemen'e giden, de giden
Seydi Battal Gazi'yi neyledin dünya
Şah Hatay'ım var mı sözümün hatası, de hatası?

Umman'ımış da şu dünyanın ötesi
Yetmişiki milletin atası, de atası
Hazreti Adem'i neyledin dünya

- Bu neydi Veli Dayı?
- Bu cenezenin başında ezgi. Teselli ezgisi.
- Yani demek istiyor ki, Adem'i de öldü, Musa'sı da öldü, İsa'sı da öldü

- Değil ki senin benim yani
- Daha farklı, yani bu şekilde gene teselli, sözleri farklı olabilir, ezgisi farklı olabilir var mı? Yani bir bu muydu?
- Yani sözleri değişebilir
- Ama makam aynı
- Makam aynı
- İkrarla ilgili özel bir ezgi var
- Yok. İkrarınki bir söz, bağlandımı tamam.
- Onun dışında çalıp söylenen yok.
- Yok
- O konuyla ilgili
- O konuyla ilgili yok. (p. 43+)
- Hiç aklınıza gelir mi? İşte yol havası dediğiniz, yani teselli gibi yol havası, sazla da olmayabilir. Yani saz şart değil. Bağlamayla olmaz da, işte yol havası. Mehmet Dayı'nın yaptığı gibi, işte ekin biçme havası gibi mesela. İşte ekin biçme havasını aldık Mehmet Dayı'dan. Diyelim ki yola gidiyor, haydin birer türkü söyliyek denildi işte. Onun özel bir ezgisi var mı? Yani öyle türküler var mı? Kültürde.
- Yok, öyle türküler yok.
- Aşıkların türküsünü çağırırız, mesela Sürmeli Beyi.
- Bitir mi Sürmeli Beyi, Veli Dayı bilir mi?
- Ve bunları okuduk geçtik de. Yalnız ha, hatırımızda hiç bir şey kalmadı
- 4'lük, 5'li dörtlük olarak.
- 4'lük, 5'lik olarak 300'e yakın bilirim, şu kadın da bilir, şu erkek de bilir. Aynı birbirimizden aktarırız, öğreniriz.
- Evet, öyle ezgilerden öğrenebilir miyiz? Birkaç tane.
- Aslında siz eski havayı arayın. Buranın havasını, eski havasını arayın sözleriyle, makamalarıyla beraber
- Belki Karacaoğlan'ı bilmiyorsunuz. Ama önemli değil.
- Aşıklar bizde, biz tüm biliriz
- Ama onlar önemli değil, yani geleneksel ezgiler, eski ezgiler
- Anlıyoruz
- Şöyle anlatalım ki,

Veli Cılız (64) Mut, Köprübaşı 1989. II. 2.

Muhammed Mustafa ey
Aliyyel Murtaza
Hatice, Fatima, Hasan, Mustafa
Hüseyin Kerbela sana sığındım. (p. 44.)

Zeynel Abidin'le Muhammet bakır

Cennet bahçesinde bülbüller şakır
Cafar Sadık'a erdik çok şükür
Kazım Musa'yı Riza, sana sığındım

- Bu sözleri
- Böyle sözleri, böyle ben 100- 200 bilirim, o da bilir, şu da bilir, sizin dediğiniz gibi
- İsteddiğiniz kadar, benim işim şimdi çok kolay
- Tamam, anlaşıldı yani
- Ama ondan sonra çok zaman alacak. Ondan sonra nota almam lazım. O günden uzun sürer
- Biz de böyle yalvarıyoruz

Ben asim, mücrübüz, sende şefaatt karısın
Seni sevmeyenin halı nicedir
İki cihan sultanısın
Sevenler seni kalbinde - - dermanısın
Cem- i cümlemizi şefaattından mahrum eyleme
Ya ulu Muhammed!
Necf'te yatan - - erdem Ali Aba adı aşkına
Bir bardak zehirle feryat eden İmam Hasan Mustafa'nın aşkına
Rabbına adak edindiğin Kerbela şehidi İmam Hüseyin'in adı aşkına
Cem- i cümlemizi şefaattımızdan mahrum eyleme
ya ulu Muhammet
Bir ile üçler, beşler, yediler, onikiler, ondört masum çok adı aşkına
Onyeddi kemerbest, kırklar, yetmişiki Kerbela şehidi
Dahasının tamamına (p. 44+)
Şafaatt etmezsen dağ taş dayanmaz feryadımıza
Cem- i cümlemizi şefaattından mahrum eyleme
Ya ulu Muhammed
sana ikrarımız var ya ulu Muhammed
Onsekiz bin alem yokken sen vardın nuru kudret!
Şüpheyile senin ehl- i beytini sevene sonsuz lanet.
Cem- i cümlemizi şefaattından mahrum eyleme
Ya ulu Muhammed!

- Bu yalvarış!
- Bu semah?
- Yok beyim, yalvarış. Peygambere Allah'a yalvarış.
- Şimdi bu da çok ilginç. Ama dinden dışındaki ezgiler de var mı?
Yani din dışı?
- Öyle konuların da ezgisi var mı diyor, o zaman samaha girer.
- Öyle mi?

- Tabii

- Ben şimdi dediğim bir manasını size de anlatmak istiyorum. Bir ile üçler, beşler, yediler, onikiler, ondört masum paklar adı aşkına onyediler kemerbest, kırklar, yetmişiki Kerbela şehidi Dahasının tamamına, dedim.

Bu, üçler, beşler, yediler, onikiler, ondört masum pak onyediler kemerbest kırklarıdır. –Yetmişiki Kerbela şehidi, bu hiç yazdıran oldu mu size?

- Yok, anlamını da bilmiyorum tabii

- Anlamını da bilmiyorsunuz. Biz bunların da yalvarıcısıyız. Yani onlara da yalvarıcıyız biz. Onun anlamını alalım. (p. 45.)

- Yani eski mengi falan ve siz benden daha iyi biliyorsunuz

- Anlıyoruz da, biz de düşünelim ve senin fikrini biz de daha bir kendimize aydın bileydik mi de...

- Evet, evet

- Ağanın konuştuğu kelimenin teferruatını şöyle anlatabilirim de

- Şimdi biz bu şahıslardan şefaata bekliyorum. Ama bu çağırdığımız, ismini konuştuğumuz adamlar Türklüğü sorunan bir insan. Peygamber'in ölümünden sonra. O zamanlar Arap dilinden kurtulmak için Türk dilini savunan bir insanlar bu çağırdığımız insanlar. Kimisini astılar mesela ki enel Hak demeylen Kasım Mansur'u astılar. Türk kültürü olan şahısları astılar, astılar ezdiler. Biz o adamlardan ilham alıyoruz. İsimlerini söylüyoruz. Tanıyoruz o adamları. Kayıp erenler vardır. 100 bin kayıp erenler bunlar nereye gitti? Ama, ezildiler.

Ezilince bunların kimisi dağa kaçtı. Afedersiniz bizler gibi dağa kaçtı. Ama bizim köyün arkadaşları hiç bunun üzerinde durmazlar, nedenlerini aramazlar.

- Şimdi isterseniz şöyle yapalım Veli Dayı. Bu yalvarışta adı geçen kişilerin açıklamasını da alalım. Kişilerin kimler olduğu ve o insanlara ne olduğu.

- Bir ile üçler, beşler değil mi?

- Bir ile üçler beşler diye başladığınız. Baştan başlayalım. Yani bütün isimleri

Bir ile üçler, beşler, yediler, onikiler, ondört masum çocuklar adı aşkına

Onyediler kemerbest, kırklar, yetmişiki Kerbela şehidi

Dahasının tamamına

Dağ taş dayanmaz şefaata etmezsen, feryadımıza

Cem- i cümlemizi şefaatından mahrum eyleme

Ya ulu Muhammed! (p. 45+)

dedik ya. Bir Allah, üçler ya Allah, ya Muhammed, ya Ali beşler Hasan'la Hüseyin dahil, onikiler, İmam –i Ali, Hz. Muhammad imam değil. İmam Ali, imam Hasan, İmam Hüseyin, Zeynel Abidin, İmam Bakır, İmam Cafer, Musa- yı Kazım, İmam Rıza, Taki, Naki, Hasan, Ali, Selim ihdi, Onikiler bunla biter. Ondört masum paklarda yaşa akıl balığolmadan öldürdükleri, Yezidilerin öldürdükleri, Emevilerin öldürdükleri şahıslar.

14 masum paklar. Bunların ismini tamamiyle bilemeyiz. Onyedi kemerbest Hz. Peygamber zamanında fakıra evet deyip bir çuval un gönderiyor.

Fakırın birine verin diye.

Birisi de dolandırıyor, onyedi komşu varmış, soruyorlar bunlara. Hiçbirisi de bugün bizim var, yarın da bizim var derkene nihayete geldi mi biz tokuz, bizden belki fakır, aç daha vardır ona götürün diyor. Ondan sonra da şimdiki Alevi gidişatını kuruyor. Onyedi kemerbest bunlar. Kemerbest denilen nesne de yağlı beline kuşanma, yani kement denir ona. Kementi beline kuşanma ona deniyor. O zaman niyaz edilmiştir. Yani şimdiki secde 17 olan da bunlar. 40'ların kim olduğunu yani açıklasak biz de bilmiyoruz. 72 Kerbela şehidi de, Kerbela'da Hz. Hüseyin şehit edildiğinde 72 kişiymiş. Yazidi ordusunun karşısında. 72 şehit olduğunu müslümanlığı savunurkane 72 Kerbela şehidinin tamamına dediğimiz de burası

- Teşekkür ederiz.

- 30'luk nefes biliriz biz 30'luk beyit.

- He 30 beyit. (p. 46.)

Veli Cılız (64), İçel. Mut. Köprübaşı 1989 II. 2.

Göğde melek, yerde insan yağkan
Kudretten bir top indi, süzöldü
Cümle alem kandilinde nurukan
Mim Muhammed ayın Ali yazıldı
Evel yaratıldı dev ile peri.
Kaf'tan Kaf'a hükmederdi her biri
Var idi onların da bir sultanları
Gayet pehlivandı, zorbaz idi.

ve bu 20- 25 beyit gider

- Gelin çağıracak mı?

- Çağırısın

- Çalınmaz da, kendiliğinden söylesin

- Utanıyor. Utanmam de

- Biz bizeyik, yabancı mı var? (47.)

III/5A kazetta Köprübaşı köyü, 1989. febr. 2. este

(p. 52.)

- Daha açma kapa da ben sana aç derim

- Otur buraya

- Pir de ben bilemiyorum
- Hadi

Tr. 1-2. Veli Cılız (64) Mut, Köprübaşı 1989. II. 2.

İnni de yiğit külli yar
Küllü Hüdaya et
Küllü Hüdaya et
Yerlesin dağlar mı?
Düzüldü kat kat
Düzüldü kat kat
Cenk içinde nida kıldı
Kıldı Muhammed
Erişir hüdamin
Aslan Haydar
Sultan Haydar

- Bu da duyuluyor mu?
- Bununki de duyuluyor mu?
- Bir bak da. Bu mu? Bu muhabbet aynı çalar bir muhabette. Şimdi muhabbettedir.
- Bir bilir (çeşit) bağlama. Gönül bağlama, bunlar muhabbet.
- Bir de Ali'nin Muhammed'in kerametini dile getiriyoruz. Taptığımız onlar ya, inandığımız.
- Hani dini inanç yollarında
- Anlayabiliyor musun? Ne bileyim?
- Sen çığır (söyle) ben oynayayım. Ben işte bunu bilemiyorum.
- Aha (işte) sen çal, ben bunun perdelerini bilemiyorum.
- O çalsın
- Nedir bilemedim ki
- Benim kafamda yok
- Ben bile terliyorum hanım. Aklımıza getiremiyoruz, şey olunca. Hani biliyorum da şeye gelince, masa başına gelince (p. 47+)
- unutuluyor. Evimizde hemen yapardık biz bunu.
- (Mehmet Buluttal)
- Saz gelecekti.
- Sazsız da olabilir.
- Öyle mi?
- Tabii ki
- Yoruluyorum
- Hatırlamak için saz yararlı
- Ne diyorsunuz ben bir erken getirme nefes çağırıvereyim (söyleyeyim)?
- HA onu hep biz aklımız eriyor

- Şimdi dini bayramlarda biz erken getiririz. Onu dilimle çağırıvereyim (söyleyeyim)

Tr. 3. semah ének és bağlama, Veli Cılız (64) Mut, Köprübaşı 1989. II. 2.

Dost hakikat kervanı gelip geçiyor
Varıp bir kamile sorabildin mi?
Oniki imamlar şahı nereden gidiyor
Yan gözün açıp da görebildin mi?

Dost intizamın mansubanın almışsın
Şu hey dünyaya nail olmuşsun
Cümle kardeşlerin geri almışsın
Atını ileri sürebildin mi?

Dost müminler yandan gelip geçersin
Helali haramı yetmez seçersin
Burada ekersin orada biçersin
Meğer tarlanı da sürebildin mi?

Dost taze dertlerimin de neydi pimanın
Niçin tutmazsın Hakkın fermanın
Anlasana ne buyurdu mürşidi Kamil
Aklın aldıklarına durabildin mi? (p. 48.)

- Adınızı söyler misiniz?
- Veli Cılız
- Sazsız mı söyleyeceksiniz dede, sazlı mı söyleyeceksiniz?
- Buyur.
- Sazlı söylersen daha iyi olmaz mı?
- Ya sazlı söyleyemeyeceğim, böyle söyleyeceğim.
- Peki oldu

Tr. 4. (csak beszéd) Abidin Cılız, Mut, Köprübaşı 1989. II. 2.

Neçe yüzbin yıldan sonra dünyaya geldi
Güruhuna kadar ona bend oldu kaldı
Yer ile göğün arası nur ile doldu
Muhammed Mustafa dünyaya gelince

Hakabibullah böyle buyurdu
İplik soranları dergahtan sürdürdü

Sırıklar sarıldı urfan kuruldu
Ürüler gılmayanlarıyla olunca

Cennetin kapısını rıdvanlar açtı
Ol hikmeti gören serinden geçti
Aliyle Muhammed erkene düştü
Yer gök titredi tarık çalınca

.....eline aldı
Desti rüşad dedi
Ali'nin beline çaldı
O zaman selman gazadan geldi
Doldurdu badeshi sununca

Salman badesini eline aldı
Hatice anamız nursetti kandı
Ümmü Gülsüm Zeynep Medineye geldi
Muhabbet mest oldu onlar gelince (p. 40+)

Ortaya aldılar Imam Caferi
Elele verdiler çektiler katarı
Şükür kıldı iki cihan selvarı
Hutbeyi zevazı okuyup da ekrar velince

Okumuş ama adam bilmem kaladan
Yerin göğün binasını kaladan
Şeki gümanı kaldırın anadan
Gebrail ümmetini rehber bilince

Muhammed der ki ben ağlamam
Zayıf ümmetimin halini soramam
Hakkın izniyle ben onlara eremem
Cemi Hak Cemine kim kibirsiz gelince

- Diline sağlık

Tr. 5. No 203. ének, Hasan Kütük

Şu yamaçta at dolanır
Kızın cezvesi bulanır
Anası besler, el gönenir

Kız anam kınan kutlu olsun

Şu yamaçtan ark akıyor
Haydi biz de akalım mı?
Bir kız kınasın' yakıyor
Haydi, biz de yakalım mı?

H. Kütük: - O zamana kadar gayri kızın eline, ayağına kına yakarlar. Ağlayınca bir mendil verirler. Bize. Biz çekildik mi, geri kalan, anası, yakınları gelir.

Tr. 6. ének, Hasan Kütük

Atladı gitti de göçeri
Sofrada kaldı kaşığı
Öyle de yakıyor
Uğurlar olsun kadın ana. (p. 49.)

- Söyemezlerse Veli Dayı söyler, ne yapalım.

Tr. 7. Sarı yayla, Veli Cılız

Telli turnalar aman oğul yandım hey,
İçinizde telli turnam yok benim, aman, aman
Yarende yoldaştan soran olursa aman of, yandım hey
Gene sol yanımdan deydi ok benim aman of, of, of

Ördek ördek yeşil ördek
Kanadını deşir ördek
Ördeğim nereden gelirsin
Arar beni bulursun aman aman

(gyanús ének, nem írtam le)

Atatürk'ü bile methetmeyi bilmezdik biz

V. Cılız: - Bey, bizi Atatürk çıkardı meydana, yoksa biz yok olacaktık. Cumhuriyet kuruldu biz insan olduk.

- Atatürk deyince, ben yeni gelmişken bir konudan daha söz edeyim. 1936 değil mi?

Tr. 8. sirató, Fadime Kütük (61)

... geziyorlar

Yuvada mı yazıyorlar
Malım olsun tavan benim
Muğlakımı yazıyorlar

Uzun olur danışamın dalları
Uzun olur da buraların yolları
Ne deyim ağlayım kader buymuş

- İsminizi söyler misiniz? - Fadime Kütük (p. 49+)

Tr. 9. sirató (folytatása), Fadime Kütük (61)

Sabahtan kalktım düştüm izine
Yorganı bulaşmış yüzüne
Zalim arap nasıl kıydın kızıma
Gitti dağlar dağlar kuzularım gelmedi

(az előbbi folytatása)

Yeter mi?

- Çok güzel. Bu neydi acaba?

V. Cılız: - Deyinme

- Evet

V. Cılız: Kendi başına şimdi deyiniyor

ének, Fadime Kütük (61)

...yazarlar yazıyı
Beslerler evlik kuzuyu
Sana diyorum
Allah yazdı yazıyı
Bozar mı kardeşlerim

- Ey (tamam) canım, sağol

V. Cılız: - Yavrusu ölmüş anneler bunu kimse yokken evde gelisi güzel deyindir.

ének, Fadime Kütük (61)

Yakın eder...
Yağmur yağar deniz olur
Burada bir kadın ölmüş
Acaba sizin neyiniz olur (p. 50.)

(p. 52.+)

Úgy tűnik, hogy a lassú dalok neve itt uzun hava, a siratóké pedig ağıt
Fatma Uysal (51) Köprübaşı 1989. II. 2. nagyon jó adatközlő!
Csak komali hang van bizonyos helyeken (európai nem)

(p. 53.)

Tr. 9. No. 392, ağıt, Safiye Cılız (45), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II.

Kilim dokudum örnek- örnek, örnek- örnek
Geldi başımıza dernek
Yedi yılda bir haber
Çok mu gördün gahpe felek?

Tek kaya kaya mı?
Çaldırıyor mayaları
Bebeğimi götürmüş
Gara guşun soyaları.

Kilimet szóttem, egyik mintát a másik után
Utolért a napja,
Hét év alatt egyetlen hír
A mindenit, neked ez sok?

Egy szikla szikla- e?
Csengenek a tevék csengői
Elvitte a kisbabámat
Az átkozott sas.

Entaresi mavi boyar
Sevemedim doya doya

Ağzım dilim varmaz
Ah bebem uyun mu?
Öteye geçelim mi?
Çayır, çimen biçelim mi?

Bu yurt bize yaramadı
Bu yurtlardan göçelim mi?

- Adınızı söyler misiniz?
- Safiye Cılız (45), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II.

- Sesiyle beraber tabii, müziğiyle beraber
- Hangi havasından şeyedeyim?
- Hangi havaya uygun şimdi bu dediğin
- Şimdi ağıta uygun
- Nefese uygun
- Tamam öyle olsun, nefese uygun. (p. 50+)

Tr. 10. F. Uysal Köprübaşı, 1989. II.

Dostun kaçtı derler, kalbim inanmaz
Kaçtıceğim, sağım oldu sevdiğim
Nereden uğradım da kaçım üstüne
Aklım seninle gitti sevdiğim

Ay doğunca doğrultun başın tarlaya, tarlaya
Gün doğunca alnın terliyor
Yalın ayak da bastırmazken yerlere
Yollarına gül döşeyeyim sevdiğim

Yetim oğlan da aş kazanı kaynatmıyor
Ebem katıp yollarımı bağlatmıyor
Sevdiğimi alıp da beni ağlatmıyor
Elinize kar yağıp düştü mü sevdiğim

- Adınızı söyler misiniz?
- Mut'un Köprübaşı köyünden Fatma Uysal (51)
- Kaç yaşındasınız?
- 1938'li
- Teşekkür ederim

Tr. 10. (folyt.) Fatma Uysal (51) Köprübaşı 1989 II. 2.

Çıkrığının da kolu ala dönerim sağa sola
Çıkrık dedikleri başa bela öldüm şu çıkrığın elinden
Çıkrığının kolu yassı aldı aldı da beni yere bastı
Sokaktan ayağımı kesti, öldüm şu çıkrığın elinden

- Bu neydi?
- Eğlence
- Öyle, evet.

Tr. 10. (folyt.) No 379 Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

Vardığımı [vardığımda] inek sağır
İnek tekme vurmuş boyun eğer
Altın küpeciğın döver
Uyumuşum gadın anam, doymamışım
Sabahların olduğunu bilememişim. (p. 51.)

Amikor mentem, tehenet fejt
A tehén nyakon rúgott téged
Megütötte a kis arany fülbevalódat
Aludtam asszony anyám, de még nem aludtam ki magamat
Nem is vettem észre, hogy már reggel van.

- Çok güzel ezgiler bunlar
- Evvel bir abdal geldi de, bacısı ölüp de ne dediği?

Tr. 10. No 131 (folyt) Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

Dayana dayana, dayandım taşa
Yedi sene emek çektim, emeğim boşa
İnledim, inledim yedi kardeşe
Yedi kardeş duymadın mı sesimi?

Hacı baba versin hayrat fesini

- Türkü mü?
- Türkü

Gelin altınını takınmadın mı?
Çıkıp dört yanına bakınmadın mı?

Bir de:
Bastım asmanın dalına
Dal kırıldı akarım

Tr. 10. (folyt.) No 131 Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

Dayana dayana dayandım taşa
Yedi sene emek çektim emeğim boşa
İnledim inledim yedi kardaşa
Yedi kardaş duymadın mı sesimi?
Hacı boba versin hayrat fesini

Nekidőltem a sziklának
Hét évig iparkodtam, de hiába
Nyögtem, sirtam a hét testvérnek
Hét testvér nem hallottad a hangom?
Zarándok apó, te segíts rajtam!

Gelin altınını takınmadın mı?
Çıkıp dört yanına bakınmadın mı?
Sürü canavardan sakınmadın mı
Akşam gelen gelin sabah ölür mü?
Al duvağı yok üstünde kalır mı?

Anam yorgan örter terlesin diye
Babam kahve pişirir ölmesin diye

- Bu neydi acaba? Açıklaması var mı? (p. 51+)

- Açıklaması: bir kızı canavar yemiş, istemeye gitmiş imiş abdal kızının biri, babasıyla. Anası yaktırmış, bu onlara yakılan yakı, çocukalar yakılan türkü.

- Evet

- Ağıt mı?

- Ağıt değil, uzun hava

Tr. 10. (folyt.) No 243 Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

İki keklik seke, seke
Bizim evi yol eyledi
Ben guş dili bilmez idim
Yar beni bülbül eyledi.
Yar beni bülbül eyledi.

Alınan mı, morunan mı?
Altınların korunan mı?
İstedim, de vermediler

Kaçırayım zorunan mı?

Két fogolyamadár ugrándoza
A mi házunk felé röpköd
Én nem tudtam madárnyelven
A kedvesem csalogánnyá tett
A kedvesem csalogánnyá tett.

Pirossal-e, vagy kéekkel
Az aranyaid megvédésével?
Kértem, de nem adták
Szöktessem meg erőszakkal?

Entaresi mavi boya,
kurban olam sizin soya,
Sizin soyda bir güzel var,
sevemedim doya, doya

Alılan mı morulan mı,
altınların kolulan mı
İstedim de vermediler,
kaçırayım zorulan mı?

- Çok güzel, bu neydi?

- Bu uzun hava

- Adınızı tekrar söyler misiniz?

- Fatma Uysal, Köprübaşı köyünden

- Şimdi geline birşey veriyorlar, bir deyi veriyorlar

Kayınbabası ciğer alıyor, eğer ciğeri kediye yedirirse, hani birşeye yedirirse, kayınbabasına yedirmezse o gelini kovuyorlar.

- Evet

-Bunun üstüne yakılmış bir türkü mü? (p. 52.)

- Bunun üstüne yakılmış.

Tr. 10. (folyt.) Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

Akşam oldu, kayınbaba geldi,
Ser sofrayı gelin hanım dedi
Canım babacığım, gülüm babacığım
Ciğeri kara kediler de yedi.

Akşam oldu kaynata geldi
Ser sofrayı gelin hanım dedi
Canım anacığım, gülüm anacığım
Ciğeri kara kediler de yedi.

Canım gelinciğim, gülüm gelinciğim
Canların sağ olsun bana dedi

Akşam oldu efendim geldi
Ser sofrayı hanımcığım dedi
Canım efendiciğim, gülüm efendiciğim
Ciğeri kara kediler yedi

Canım hanımcığım, gülüm hanımcığım
Al nikahını, çık dışarı dedi

-Çok güzel, evet.
-Radyodan, televizyondan öğrenmediysen
-Yok, yok

Tr. 11. No 395 Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

Tüfeğim gayada asılı galdı
Esvabım sandıkta basılı galdı
Nişanlım el koynunda küsülü galdı
Gitme kardaş, gitme, kaldım kayada.

-Onu söyle! (p. 52+)
-Öbürü neydi?

Üç küşiydik gittik geyik avına
Geyik çıktı gitti kendi dağına ya
Tövbeler tövbesi, geyik gittim senin avına
Gitme kardaş gitme, kaldım kayada, kaldım kayada.

-Öbürü neydi?
Esvabımı bölük bölük bölsünler
Her birini bir avcıya versinler
Gitme kardaş gitme, kaldım kayada

Tüfeğim gayada asılı galdı

Esvabım sandıkta basılı galdı
Nişanlım el koynunda kūsülū galdı
Gitme gardaş, gitme, galdım gayada.

Hárman mentünk szarvasra vadászni
A szarvas megszökött az ő hegyére
A fene egye meg szarvas, bizisten nem megyek mégegyszer a te vadászatodra, szarvas
Ne menj testvér, ne menj, én a sziklán maradtam.

A fegyverem a sziklán maradt felakasztva
A ruháim a ládában összenyomva
Menyasszonyom idegen karja közt haragszik
Ne menj testvér, ne menj, én a sziklán maradtam.

Her birini bir avcıya versinler
Nişanlımı küçük kardeşime versinler
Gitme kardaş gitme kaldım kayada.

- Güzel
- İşte bu!
- O zaman türküsüyle söyleyin
- Ben mi söyleyeyim, sen mi?
- İkiniz birden söyleyin isterseniz
- Evet, o zaman daha güçlü ses olur

Tr. 11. (folyt.) No. 395. Fatma Uysal (51), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 2.

Üç küşiydik gittik geyik avına
Geyik çekti gitti kendi dağına
Tövbeler tövbesi, geyik gittim senin avına
Gitme kardaş gitme, kaldım kayada.

Tüfeğim kayada asılı kaldı
Esvabım sandıkta basılı kaldı
Nişanlım el koynunda kūsülū kaldı
Gitme kardaş, gitme, kaldım kayada.

Esvabımı bölük bölük bölsünler
Her birini bir avcıya versinler
Nişanlımı küçük kardeşime versinler
Gitme kardaş gitme kaldım kayada. (p. 53.)

- Çok güzel
- Akşam Veli Dayı anlatıyordu, iki tane kız çıkarken, kızın anasının kıza söylediği
- He, atladı gitti eşiği
Sofrada kaldı kaşığı, o mu?
- Yok, yok. Ordan başka iki tane söyledi ya, gülüştünüz
-Neydi ki?

(p. 53+)
Végigkérdeztem a dalokat, amelyeket Süray adott.
Közben sok beszélgetés.
Új, vagy régi? nemigen egyértelműen mondták.
Később Hasan Kütüktől is kérdezgettem.

III/5B kazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3. reggel

(p. 54.) (folyt.)

Tr. 12. uzun hava: Yaylam, No 164 Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Sarı yayla – uzun hava

Yaylam seni yaylamadım aman kar iken
Of! Ağlamadım da yavru palaz tor iken
Şu dünyada ölümlle ayrılık var iken, oy
Ne sen beni unut da ne de ben seni, ay gelin,
sürmelim oy of, güzelim, of.

Yaylam senin ne dumanlı başın van
Yastığ edip de yaslanacak taşın var
Güzel senin de bir gecelik işin var, oy
Ne sen beni unut da ne de ben seni, ay gelin of, sürmelim.

Amikor hó volt, nem tölthettem az időt veled a nyári legelőn
Éretlen fiatalként nem sírtam
Míg a világon halál és elválás van
Ne felejtse el engem, én se téged, aj jegyesem, szépem, fekete szeműm.

Nyári legelőm, ködbe burkolódtál

Kőpárnát kínálsz pihenésre

Szépségem, neked egy éjszakára való dolgod van

Ne felejts el engem, én se téged, aj jegyesem, fekete szeműm.

Adott magyarázatot is a dalhoz:

Bunu, yaylaya çıktık mı biz, koyunları yayarız, inekleri yayarız, onlar yayılır, otururuz bir taşın başına, söyleriz.

Bu aşağı yukarı 60-70 sene öncesinden dedelerimizden, babalarımızdan gelme. Ama o nereden buldu ne bileyim. Nereden bileyim.

- Bu özellikle benim için de olabilir. Adınızı tekrar söyler misiniz?
- Adım Mehmet Bulut, Köprübaşı köyünden, soyuma Keklikçiler derler. 56 yaşındayım.
- Çok teşekkür ederim. Bunun bir ismi var mı? Yani uzun hava. Uzun hava mı? Veya ne söylüyorsunuz? (p. 53+)
- Uzun hava olarak bu, diyelim ki Atatürk...Bak Atatürk Çukurova'ya gelip bu uzun havayı o yörük aşiretlerine söylettirip gidiyor. Zevk için Atatürk, yani Kemal Atatürk.
- Uzun hava. Ne dersiniz, aşağı yukarı kaç tane? Söylemek çok zor ama kaç farklı uzun hava olabilir?
- Yani makamlarını. İşte bu yönlerini, dil üzerine ben biliyorum. Bu şey üzerine, şarkı türkü üzerine iyiden makamını uygulamam zor oluyor. Yeni besteler oluştu, onların makamını uygulayabilirim, yalnız eski bestelerin...Zaten gelenek bu. Çukurova bölgesinde uzun hava bu. Bir tektir bu.
- Yani ezgi olarak, makam olarak bir tek mi?
- İşte iki tane yaylaya göçtü yörük, malını götürdü, yaylaya çıktı, koyununu saldı, aldı uzun havayı işte. Eşeklerin üstünde, atının üstünde söyleyerek gitti. Yaylaya göçüyor ya. Bu işte, bu.
- Bu gibi ezgilerden başka var mı acaba?
- Ne bileyim, düşüneyim varsa...

Tr. 13. Beszéd Köroğluról – Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

(Veli Özgünerrel is megvan)

- Evvel yörük aşiretlerinden Köroğlu derler bir şahıs varmış.
- Evet, duydum
- Köroğlu Çamlıbel derler bir belin başına ordusunu, milletini kurmuş, gelip geçer yolculardan bacını yani karını almış. Ve o zaman ne olmuş, tüfek icad olmuş. O kılıcıyla, kalkarıyla oturmuş, bu sefer devlet bunu bastırmaya şey ettimiydi, Köroğlu başlamış:

Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Köroğlu oturmuş kaptan köşküne
Selamverir yar eline dostuna, hey canım dostuna
Beyaz topuk sandal tümen üstüne
Aman beyler ben Köroğlu değilim, canım değilim (p. 54.)

Düşman geldi tabur tabur, dizildi aman dizildi
Ak alınma kara yazı yazıldı aman yazıldı
Tüfek icad oldu mertlik bozuldu
Aman beyler ben Köroğlu değilim, aman değilim

demiş, bitirmiş. Tüfek icad oldu, mertlik bozuldu, yani gücü kalmadı, tüfeklen (tüfek ile) vurur oldu, bu hem yörük efelerini oynatırmış böyle şarkı söyleyerek, yanında olan efeler başına sarık bağlarlar, hemi (hem de) onların filmlerinde törelerini gösterirler bize. Tüfek icad oldu, mertlik bozuldu, aman beyler ben Köroğlu değilim deyip kurtulmak istiyor ama biliyorlar. İşte eski törelerin oyunları da bu.

-Bir şey daha sormak istiyorum. Mut'ta bir kaset bulduk, orada abdallar kır inekler oynadılar öyle. Karakuş, tek zeybek, bunlar acaba eski mi, yeni mi?

- Eski.

-Ama önce bu Köroğlu daha mı eski, yoksa veya bu örneğin bu zeybek havası, örneğin Cezayir, Kasavet, belki öyle var mı?

Beszéd a Karaguşról, zeybek,
honnan jötték? hagyományok

magyarázat az előző dalhoz
kérdések a Süray-féle kazettához

Tr. 14. Kasefet. Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Yatamadım kasavetten aman, anam hey, meraktan vay,
Dediler ki yarin gelmiş aman, gelir güler oynatarak vay

Bitti mi ola bizim ilin söğüdü vay
Yaz gelince aman yaprakları göğüdü vay

Mesela türkü dediğin söğüt bitti mi, yapraklar göğerdi mi?
Anlıyorsun değil mi? Türkü budur, başka bir şey yok ki.
Bitti mi ola bizim elin söğüdü, yaz gelince yaprakları göğüdü, işte bu

-Bilmiyoruz Ası'yla Kerem'in şeyi, söyleyeyim

Tr. 15. Kerem. Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Kerem der ki dağ üstüne dağ olmaz
Aşk çekenin yüreğinde yağ olmaz
Aşk çekenin yüreğinde yağ olmaz aman
Haydi, haydi gidelim haydi (p. 54+)

magyarázat Keremról

-Bu yürüklerin ezgisi mi?

-Yani, hiçbir dünyada ışık gibi cereyan gibi şeyler yokken milletin kendi kendine uyguladığı, dağda bayırda kendi haline, çarık giyildiği, çarık giyilirdi burada, benim aklım erer. O çağlarda yaşayan insanların çağırđıđı, bundan 150-200 sene evvelki yaşamın söyleştikleri bunlar.

-Acaba bir şey sorabilir miyim? Örneğin babanız Kerem'i biliyorlar mıydı, veya dedeniz?

-Bizim? Dedelerimiz biliyor muydu, biz nereden bilelim?

-Bir daha söyler misiniz?

-Yani dedelerimiz, babalarımız bilmeseydi bunu biz onlardan öğrenemezdik. Onlardan gelme bunlar hep.

-Adı ne?

-Neşet Ertaş. Ankara'da yayınevinde. Ne diyor bak!

Tr. 16. nefes: Bektaş. Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Güzel şahtan bize bize bir dolu geldi
Güzel şahtan bize bize bir dolu geldi
Bir seni sevgilim, bir de bana ver
Hünkar Hacı Bektaş, Bektaş Veliden geldi

(nem irtam le)

Az 1. sátorban levő bestecitől hallottam. [Innen emlékeztet III/3B Tr 25-Tr. 32.-re]

- diyor. Bu bizim yeni duyduğumuz. Ama Kerem türkücü, Bitti mi ola bizim elin söğüdü, Köroğlu taa 200 senelik aşığı yukarı
- Öyle şeyler var mı acaba? Örneğin ak boya, kara boya O ne olabilir?

Magyarázat az akboya-karaboya-ról

-Şimdi yaz gelince bizim elin söğüdü göğerdi mi, bitti mi ola bizim elin söğüd, ak boya, kara boya göremedim doya doya, gülyüzüne... Makam olarak deseniz ki...

-O da eski sayılır

-Eski ezgi. Şimdi düğün dernek esnasında toplumda gençler dolaşırken, evvel düğünlerde bizim 30-40 kişi damın başına çıkar, ellerinde bir silah zıng atar, böyle dolanır, 40-50 kişi.

Etrafında çalgıcılar dolanır, böyle dolanır, tören yapar. (p. 55.)

-Şimdi mi, yoksa eskiden mi?

-Eskiden, şimdi yasak. Düğün arasında silahı başlatıyor (silah atıyor), Sultan isimli bir kız çocuğu vuruluyor. Çok sevdiği ama vuruluyor bu kaza, bu sefer yalvarıyor.

régi ritmusról, régi ünnepekról

Tr. 17. Ağıt No 389. Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Sultanın evleri de dağ içinde
Sultan gül topluyor bağ içinde
Emsalin yokta da köy içinde
Kurban olam doğru söyle Sultan

Ben seni kazayla vurdum diyor

Sultanım, Sultanım ferik Sultanım
Çungurlunun satını kurdular
İki çavuş bir onbaşı geldiler
Kollarıma da kelepçe vurdular
Kurban olam doğru söyle Sultanım

(p. 55.) magyarázat az előbbi dalhoz, beszélgetés

-Bu zamanların deyişleri, onun orada düğün arasında vuruyor, ona yalvarıyor. Halbuki kaza oldu. Onun ezgisi bu

-Bu akboya, kara boya mı?

-Hayır canım. Ak boya kara boya dedik ya o günün bir şeyi.

-Burada başka kullar olam oyun havası.

-Anlamayla belli o. Kurban olam seni doğuran anaya – diyor yani. Aynı kullar ollam, kurban olam, hiç değişmez. Süt verirler senin gibi sunaya ri, ra, ra, ri, ra, ra, ri.

Mesela oyun havaları

-Sazı, sözü var mı?

-Mesela bir güzel görüyor, diyelim ki hoşuna giden kadın görüyorsun ya, kurban olam seni doğuran anaya, anlıyor musun?

-Evet, evet.

-Eee, almışsın. Havasını mı bilmiyorsun? Bu havasını almadın mı? (p. 55+)

-Havası var, ama sadece (klarnette) sözü yok.

-Hoşuna giden bir güzel görüyorsun:

Tr. 18. No 426. Kurban olam, Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Kurban olam seni doğuran anneye
Süt verirler senin gibi sunaya
Aman aman güzelim aman
Sen sallan da ben boyuna bakayım
Ak gerdana beşibirlik takayım aman

-İşte bu, makamı da bu.

-Evet, ondan sonra Karakuş dediler. Karakuş ne olabilir? Zeybek dediler

-40 türlü zeybek

-Burada var mı? Bu köyde Karakuş.

-Senin o gördüğün abdallar hariç, ötekiler var ya hepsi bizim atalarımız, akrabalarımız, hiç yabancıımız değil. Hep buradan dağılma. Mesela Silifke'den bir yarısı buraya gelme, bir yarısı orada kalma. Adana'yla buranın arası hep akraba.

Onları incelemiş olsan ya halamızın olmuş ya dedemizin emmioglusu kalmış olur ya oradan buraya gelmiş olur.

Şimdi Orta -Asya'dan Türkiye'ye göç edildiğinde kuraklık hani Orta-Asya'dan, Horasan'dan buraya göç ettiklerinde Çukurovaya bizim alevi zümresi olarak 200 ev geliyor. 200 ev gele gele Adana'ya. Adana'ya geliyor. Adana'dan oradan 200 evin 40 evi Kıbrıs'a atlamış oluyor. Yani Horasan'dan gelen Adana'ya 200 evin....

-Bunu anladım, ama ondan sonra bir şey dediniz onu anlayamadım.

-Adana'ya gelip de dağılma yapılıncaya 40'ı Kıbrıs'a atlıyor, diğeri Antalya'ya, İzmir'e. Narlıdere diyelim ki şu Kumaçukuru, şu çevreye dolaşan mesela belki abdallar dediğim. Belki incelemiş olsan, hepsi birbirine benzer. (p. 56.)

Mesela o havalar, makamlar, onların bildiği, bizim bildiğimiz çeşitli ...

-Yani Antalya'da da biliniyor.

-Antalya'da

-Kozan'da da biliyorlar.

-Kozan'da benim halamın oğlu var farzedelim.

-Tahtacılar.

-Alevi olarak.

-Alevi olarak.

-Ama zeybekleri herkes biliyor. Aleviler değişik din üzerine

-Tamam, şimdi anlıyorum. Örneğin tekzeybek var.

-Onun türküsü:

Tr. 19. Tek zeybek (csak dúdolva) Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

-böyle. tek zeybek bu.

-Onun sözü yok.

-Yok.

-Niçin tek zeybek acaba? Bir tek kişi...

miért ez a neve?

-Tek diyor.

-Bu havanın adı niçin tekzeybek?

-Şimdi şöyle yorumlayayım. Bir insan şöyle, şöyle tombalık aşar tek ayağının üzerine dikilir değil mi? Ben öyle zöbelere ne derim, şimdi televizyonlarda, yarışlarında bir kadın bir ayağının üstünde 'fır' dönüyor ya, ama ben dönemiyorum, işte tek zeybek bunu yorumluyor. Başka ne diyeyim tek olarak çünkü ben öyle 5 dakikada bir sefer dönerse o bir ayağının ökçesine ayağını bek olarak vasıflandırılıp gidiyor.

-Sözleri yok

-Sözleri işte bu.

-Ve öyle burada Hanım Ayşe.

-Hanım Ayşe

-O oyun havası (p. 56+)

-Oyun havası

-Çığırmadılar mı bunu? Türküsünü?

-Türküsü sadece (klarnette) var. Sözü var mı acaba?

-Var, sözü var

-Ve o Tahtacılar mı yoksa başka yörükler de biliyorlar mı?

-Bilirler, türküdür o canım.

Tr. 20. Hanım Ayşem, Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Yük üstüne asıvermiş eleği, Hanım Ayşe eleği

Hanım Ayşemin kardan beyaz bileği, Hanım Ayşe bileği

Dağlara Hanım Ayşem dağlara vay,

-Bu.

-Ondan sonra zeybek dedikleri ceviz arası. Öyle zeybek var mı burada ceviz arası. Onun da oyun havası olması lazım. O ne olabilir acaba ceviz arası?

Tr. 21. Eski Yayla yolları, Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Yayla yollarında göç katar katar

Eşinden ayrılmış bir palaz yeter

Yarimin verdiği gül bana yeter

Dikenden açıl da gül sizin olsun

beszélgetés

Tr. 22. Aslan karam, gel karam, Mehmet Bulut (56), İçel. Mut. Köprübaşı, 1989. II. 3.

Aslan karam, gel karam
Fındıkları kır karam
Eller yarini bulmuş
Sen de benim ol karam

-İşte bu kadar.

-Acaba bu örneğin Tahtacılar mı yoksa yörüklerle mi ait olduğunu söyleyebilir misiniz?

-Bunu ne ben kendime çekeyim, ne de orta yerde bir türkü. (p. 57.)

III/6A gazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3. reggel

(p. 157.) (p. 56.) Mehmet Bulut, Hasan Kütük

Tr. 1. beszélgetés

-Haydi buraya geldi, çağır bakalım

-Herif benimle dolduracaksınız bandı.

Ben Köprübaşı köyünde molla Mustafa'nın kızı Fatma. 26 yaşındayım diyeceksin. Açtın mı?

Ben molla kızı Fatma.

Tr. 2. No 399. nenni, Fatma Uysal (51)

Hava beşiklere koyduğum
Yanına gölge durduğum
Havaslandım da adını koyduğum
Nenni küçük anam nenni

Nenni nenni deyip de
Salıngacı kurduğum erittiğim
Canım nenni nenni
Uyusun da büyüsün nenni

-Çok, çok güzel!

Kozan dağının da kayaları
Can doyurur mayaları
Karamuşun da uyaları

Nenni yiğit yiğit oğlum nenni
Koca adam nenni
Kozan dağının otu tezeği

Acı haber de geldi bize
Nidam'ı götürdüler
Ak etekte tozu tozu
Nenni yiğit ağam nenni, nenni

a kör dalhoz magyarázat

-Adınızı tekrar söyler misiniz?
-Köprübaşı köyünden Fatma Uysal
-Ve yaşın?
-1958 doğumlu.
-Bu ne olacak?
-Şimdi bir gıza aşık olduydu. Onu da alamadı abamın oğlu
şimdi Ankara'da yayınevinde o gıza türkü yakıyor.

Tr. 3. No 236. Musa Eroğlu dala, Fatma Uysal (51)

Hindi nideyim dostun evine
Yar aşkına düzen yorulmaz mıdır
Herkez sevdiğini almış yanına
Garibin hatırı sorulmazmış (p. 58)

Ervanı da deli gönül, ervanı
Ben olaydım gönünüzün tellağı
Firsat eldeyken sürün devranı
Kocayınca devran sürülmez imiş

-Bu neydi? Musa Eroğlundan alma. Sevdiğinişey edemeyince, yani ona o belleyik.

a dalok végigkérdezése

Tr. 4. Portakal zeybeği, Mehmet Bulut (59)

Portakalı soyamadım
Başucuma koyamadım
Yar güççüktü gıyamadım

-İşte böyle bir şey bu.

-Sazınan iyi olur bu.

-Bu yani manasız, makamsız bir deyim gelmiş tek-tük olarak meydana geldi.

-Şair zeybeği var. istersen şair zeybeği
incecikten

Tr. 5. Çay zeybeği, Mehmet Bulut (59)

-ama sözü yok

-İşte yok böyle.

Koşma – oturak havasınla fark. Beszélgetés: mi a különbség?

kérdezgetés

Oturak havasını mesela

ister uzun hava söyle, oturak olur.

-Uzun havasıyla aynı mı?

-Aynı değil, oturdun mu meclise oynanmaz. Arkadaşlar arasında söyle bakalım diye mesela oturduğu yerden sazlar çalar, oynanmaz, ona oturak havası denir.

Koşma oyuna girer, oynamaya girer. (p. 59.)

-Koşmanın acaba sözleri var mı? Ezgisi var mı? veya sadece makamı, veya...

-Muhakkak makamı vardır. Amma dediğin gibi bizlerin bilmesine mümkün yok onların.

-Evet, ondan sonra aslansın sarı.

-Onu okumadık mı? Sazı kur de temimi okuduk.

-Evet. Cezayir. Gelin okşaması

-Gelin okşamasını orda etmedik mi demin? Yoksa birde burda mı şeyedeceğiz Kına türküsünü ettiler, Gelin okşamasını şey edemediler.

-Kerem, Kerem havası

-Kerem der ki dağ üstüne dağ olmaz. Ah çekenin yüreğinde yara olmaz.

-Ondan sonra Mendil bağladım yandan, olabilir mi? O da eski mi?

-Eski, yeni işte. Birkaç senelik bir şey.

-Ama örneğin Kesi bağları

-Var, türküsü var.

-Örneğin dediniz onu bildi mi?

-Kesi Bağlarını mı? Evet.

-Kesi Bağları eski olması lazım. Şimdi türkülerin bir muhitinde diyelim ki aşıkının sevdiğini yitiriyor. Ama kim, adını bilmiyorum farz edelim.

Tr. 6. No 360. Kesi bağları, Mehmet Bulut (59)

Kesi bağlarında dolanıyorum
Yirirdiğim yarimi
Aman araniyorum

Bir çift selamına güveniyorum
Atman beni karlı dağın ardına
Annem yoktur kimler yanar derdime (p. 60.)

Kimler yanar derdime

- Daha devam edeyim mi yeter mi?
- Evet, yeter. Kozan Dağı dediler. O da var mı?
- O yeni, ben çağlarında. Gene 40-50 senelik var.
- Demek eskiden yoktu
- Kozan Dağı muhakkak çok eski, Kozan dağı daha.
- Ama bu ezgi ezgi olarak o çok mu yeni mi?
- Eski olmaması lazım. Kozan Dağı dedin mi ya?
- Ezgisi nasıl?

Tr. 7. No. 160. Kozan dağı, Mehmet Bulut (59)
beszélgetés a kına havası-ról

Kozan dağı çatal matal
Efendim amman
Arasından aslan yatar
Bir yiğide bir gelin yeter
Söylen aman aman
İlk olanın derdi artara man

Kozan dağı karlı buzlu
Etrafı gelin kızlı
Öldürürler yiğit seni
Söylen aman, aman
O düşmanını zaten söyledin amman

- Makamı da bu bunun.
- Bu da çok güzel. Bunlar oturak hava veya uzun hava?
- Ne Kozan dağı.
- Başka adı da var mı? Oturak havası uzun hava dışında. Başka ne söyleye biliriz? Bunun için?
- Anlıyor musunuz?
- Anlıyorum dediğin gibi.

-Hayır, başka şey değil, ama yani bunun adı oturak havası örneğin, öyle mi?

-Bu koşma var ya, koşmaya da girer. Kozan dağı (p. 61.)

koşmaya da girebiliyor. Oturak havası gerçi hindi bir bir oynamadıkları hava kalmadı ki. Hani Türkiye evvel mesela çifte telli vardı, Kozan dağı vardı, Bulgar dağı vardı, şimdi bir de Burgaz dağı var. Burada var mı bizim?

-Bizim Türkiye'nin Bulgar dağı da var Bulgar dağınyı söylüyorlar. Şeyi mesela o da oturak havasına girer. Bulgar dağı derler sana alamam köyde menevgin bulunmaz değme bi yerde, tarlanın sağ yanı Karaman, sol yanı Niğde. Göğsümde yara var Bulgar dağı deydi.

Mesela o da bir türkü söyleyi veriyor. Mesela eski olması lazım bunların.

Bu oynanmaz buna aşıkların dağa değışı oluyor bunun. Ha eski yerde yeni yerde dediğin gibi tarihi bilmiyoruz biz bunun ki.

-Ondan sonra bu ne olabilir? 12dir imanım. Bu mümkün mü? Fark var mı acaba öyle şey zeybek dediler.

-Zeybek işte hepsinin bunların dediğin gibi yeni olduğundan abdallar yani çalgıcılar geldiğinde 40 türlü zeybek filan eder onları şeyimizde.

-Ondan sonra „Al eylemiş” zeybek olması lazımmiş. ve Fındık dalı

-Ah yine yeşermiş fındık dalları

-Tamam bu, bunların ismini bildim, bunların dışında başka olabilir mi acaba? Ne dersiniz?

-Ne bileyim, çok olur. Hindi ne gibi şey uygulasak onu düşünüyorum kafamdan. Hem olmazsa dereli bir şey olmalı. Yani memlekette taşını toprağını, konuştuğunu, konuşulacağını, geleni, gideni hiç olmazsa olmaz önemi uygulamayan.

-Örneğin evlenirken, evlenmek varsa. O zaman kına havası falan.

-Kına havası var.

-Başka. (p. 62.)

-Gene ufak -tefek kına havası bir sazlı gibi çalınır bir şey olmalı. Onu öyle uygulamalı. Kına havasının şeyi meselabelki burda size çalmazmışlardır. Hasan Hüseyin

-Ben duyabilir miyim?

Bindirdiler yavuz ata

Götürtüler evden öte

Amcası başını tuta

-Bu kına havası var ya, Hindi sen ne deyin?

Evlerinin önü iğde

iğdebin dalları yerde

Tr. 8. No 35. Kına havası, Fatma Uysal (51)

Evlerinin önü iğde

iğdenin dalları yerde

Atalar yüksek elde
Uyan, allı gelin uyan
Anan seni vermez galan.

Evlerinin önü kavak
Kavaktan dökülür yaprak
Elin kına başın duvak
Uyan allı gelin uyan
Anan seni vermez galan.

-Bunu kına havası olarak yazıyon mu? Derlememi oluyor. Mesela sen bunu çığırdın duydun ya, banda alındı ya, bunun ne makam olduğunu bilebilcen mi?

-Bantta sadece ezgiler değil, sözler de var.

-Bunun kına havası olduğunu buraya istemem oldu mu şimdi?

-Sazıyla, sözülle aldıracak başka banda alıp ta

-Bandta sözlerden de var, hep.

-TV köy saatlerinde çıkıyor ya, geliyor ikisi öyle Ahmet (p. 63.)

Ağa evde mi diyor? TV bizi. Orda ayriyetten bir yakışıklılık geliyor. Tavuk gık, gık, gık dedi mi?

Demez de. Bunlar bu uygulamalar ekranda görüntü şeklinde olmasada güzel açıklıyor. Bir zaman bulunacak. Bir gaip memleketin şeyi olacak, şeyi olduğu için biz bir üzerimize alınmadık daha.

Acaba sana bir yararımız olurmu kin diye anlatmaya çalıştığımız, ama tabi hepisini değilde bunlara mücadele etmiş şahıslar olur mesela, geçimini sağlamış müzik üzerine.

Hangi makam, kimlerden derlendiğini, bunların insanları oluyor. Okumuş, tahsilli, saz öğrenmiş mesela geçimini o yüzden sağlamış bunları bilenlerimiz var amma. Biz ekin gelip, tüttürüp tarlamız olur, iki odun getirip garnımıza depip, geçim mücadelesi veren bir kişiyiz biz. Bunların illerde tahsillileri var bunların. Çıkıyor yayınevlerine de geçim sağlıyor şeyler, biz de ne şarkı biliriz, ne türkü ancak senin rican üzerine uygulayabiliyoruz.

-Ama bu çok güzel.

-Bizim bu kendi göyümüzde öyle. Düğün ederik, gelin okşarız, indiğinde garılları oğşarız.

-Ezgisi de var mı?

-İşte hep te verirdik buraya.

-Bunların dışında başka ezgiler var mı?

-Abey çok, çok. Makam olarak aynı.

-Ama ağıt, nenni o farklı, örneğin erkekler ne söylüyorlar, yani eğlencede ve tek başına bir şey söylemek isterse.

-Yooo, aklımıza gelen neyse, bir tüzü olmayınca bu dini söyleyecek olsam ona gelirim.

-Bir örnek verir misiniz? Örneğin herhangi bir (p. 64.)

-Mesela Şimdi aŐka geldiğinde arzu ettin mi hani iÇinden geldiğinde hangini arzu edersen isterse nefes alarak, hanı bu eski dini szlerden sylerim, misal vereyim İbrahim Tatlıses'in trks sylerim.

Eski ezgi olarak rneğin

Sayı olarak ok da kaidesi, makam aynıdır.

-Yani sizin babanızda bu ezgileri bildiler. Başka bu trl ky bulamazsın. Erkekler, kadınlar buranın başka burda bu kltr yok. Ahmet Bey bilir bizim.

-Ahmet o zaman senin dediğin başka ezgilerde olabilir.

(Veli zgnertl is megvan)

beszlgets a dalokrl

(p. 56+) Itt is nagy tmeg gylt ssze, ez KprbaŐi rgi rsze. Sok n s frfi, a nk nagyon szgyenlsek, nehezen szlalnak meg. Itt Ahmettel voltam, kiss ssze is vesztnk. Amikor 342 -t elkezdte egy frfi, a tbbiek nagyon nevettek. (p. 57.)

III/6A folytatsa Ktk hzban dlben

Beszlgets Hasan Ktkkel.

-Bir oğunu aldık bunun Jnos, bir oğunu aldık. Esas olarak kalıp olarak, temel olarak birok ezgiyi aldık. Aldık, yani szler farklı olabilir. Ezgiler ferklı değil makam aynı, makam. Şunu anlatmak istiyorum ben.

-Yolda giderken mesela Ğırır:

Tr. 9. Kerem, Hasan Ktk, Emin Beytl is megvan Yapıntıbl

Kerem der ki dağ stne dağ olmaz

Ah ekenin yreğinde yara olmaz de oyy, oyy

Ben bilirim elin yari yar olmaz off off

Kendi kendine gelip kul olmayunca eyy

Tr. 10. hosszú beszlgets

-Bu Kerem'den alınmış. Benim ağırdığım trk. Bizim kendimizin icadı değil, bu yolda bunu ağırırız.

-Yolda başka da olabilir mi?

-Yok, aynı aşıkların getirdiğini ağırırız, yolda başka ne sen aşık trks ağırır, ister Şunu.

AĞlama

-HastalanmıŐ da ondan ağlıyor.

-Ben becerecek oluyom.

Tr. 11. történet a Karakuşról, a következő dalról. Az volt a gyereket elvivő madár

Şimdi evvel aşiretler konur göçerlerimiş aşiret beyinin bir oğlu varmış. Oğlunun çocuğu olmamış. De neden sonra bu oğlan evladı olmuş. Göçüp giderken devenin üstüne beşiği sarmışlar. Göçüp giderken bir alıcı kuş gelip, gelmiş kartal kuzgun çocuğu almış gitmiş. (p. 65.)

-Becerebilecek miyim?

Şimdi annesi ağıt ediyor, oğlanın annesi, çocuğun annesi.

Tr. 12. No 400. Karakuş – Mehmet Bulut

Kozan dağının da kayaları

Can doyurur mayaları

Yudamadan pek mi değdiydi

Karamuşun da suyaları

Kozan dağının otu tezeği

Acı haber de geldi bize

Nidam'da gediyor

Ak etekte toza toza

-İki laf daha edin

-Kolaysa se net te görelim.

-Benim herif kovar Kemer ağbi

-Eski bir hatıra olarak kalacak, bu sonsuza kadar

-TV'ye falan gitmeyecek

-Yav gitse ne olacak?

-Bak hele hangıcık karışmış olsa onunda şeyi olur. Hindi adam alacak beni şeyine, duyulsa radyoda duyulur. TV alsaydı kamera olurdu. Duyulmasının bir mahsuru yok. Annayan şu Ahmet Bey. Kapalılık açılmıyor, sürer çok sürer.

-Uzun olmasına gerek yok, nenni de olabilir. Demin söylediğinde, düğün de kınada söylediğinde olabilir. Ağıt da olabilir.

-Baya doldurdun değil mi, benden baya aldın değil mi? Bir de bunların birinden alalım değil mi?

Tr. 13. No 313. gelin okşaması: Hoş geldin gelin, Durdu Çoban (44) Köprübaşı, 1989. II. 3.

Gelin geldi kapımıza

Dürüsü var hepimize

Hoş geldin gelin, hoş geldin

Bir oğlana eş mi geldin

Hoş geldin de hoş geldin (p. 66.)

Gelin geldi kapımıza
Dürüsü var hepimize
Çeşit kattın hepimize
Hoş geldin gelin, hoş geldin

-Adınızı söyler misiniz?
-Adım Durdu Çoban, Mehmet Çoban'ın annesiyim
-Kaç yaşındasınız?
-44 yaşındayım.
-Bu neydi?
-Gelin okşama. Gelin geldiğindeki gelin okşama
-Türkü de değil, ağıt da değil.
Ne olursa olsun.

Tr. 14. Durdu Çoban (44) Köprübaşı, 1989. II. 3.
megszakad. (p. 58.)

III/6B kazetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3. délben

Hasan Kütük házában

Tr. 14. No 390. Ağıt, Durdu Çoban – a hegedűs felesége (44) Köprübaşı, 1989. II. 3.

Düş...

Hasta kaldık mıyık?
Aman başı mıyık
Elimden aldırdım da
Uslu guşumu, guşumu oy oy. Of

O da hayalınan düşünmüş müyük
Düşümüşük müyük?
Havaslı eğledim de yavru
Yavru gatırı göturdüm, göturdüm
O da hayalınan düşümüşmü

Yavrumu gözümde ıramam derdim
Çektiğim emekler boşumuş meğer
Üç gün evveli de düşünü gördüğüm, Gördüğüm

Yaradan Allaha sevindiğim durduğum
Dünyada yavrusuz da duramam derdim, Derdim
Anayla baba da taş olamaz karagözüm
Taş olamaz (p. 67.)

-Bu neydi?

-Bu işte anayla zamanından evvel ananın bubanın evladına bir acı haberinin ezgisinin ağıtı.
Ağıt olarak yani

-Söyleyen Durdu Çoban, Mehmet Çoban'ın annesiyim. Ali Çoban'ın da hanımı. Kemancının
hanımı. Galan bişey bilmem.

Tr. 15. No 92. Kız anası vâltozat, bemondás: Ayşe Çoban (20)

Evlerinin önü kavak
Kavak döndü, külü yaprak
Elim kına başım duvak
Kız anası, kız anası

Hani bunun öz anası
Evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde

Yiğit senin evin nerde
Kız anası kız anası
Hani bunun öz anası

-Adınızı söyler misiniz?

-İsmim Aynur Akay. Mehmet Çoban'ın hanımı Aynur Çoban.

-Kaç yaşındasın?

-Yaşım yirmi.

-Teşekkür ederim.

-Şimdi kına da beraber söylediğiniz

-Çekişiyorlar.

-Çoğunu bileydim de aklıma gelmiyor.

-Başka da olabilir.

-Konuşarak söyleyiversem olur mu?

-Sözlerden çok ezgi önemli

-Değişik makam

szövegmondás,

Milyen dal?
beszél a következőröl

Sıpkı neyledi Seher kuşları
Dünyalarda durdukça durası kızlar
Her birisi benzer yavru şahana
Elleri Türkmen türesi kızlar

-Peki, müziği var mı bunun?

Birini bana verseler uzun yaşarım
Cildini kuşatsam keten gömlek kumaşları
Çıralıca başına al yeşili elde edesi kızlar

Birleşseler bir araya gelseler
Giyinip kuşanıp murad alsalar. (p. 68.)
İçinden birini bana verseler
Biri de benim olası kızlar

-Bu türkü olarak nasıl?

-Harlı havaya girer.

-Bengiye mi uzun havaya mı?

-Bir zamanlar bant dolduruyorduk. Adanalı Ali Hasan diye bir dayım vardı. Bana söyledi ki: -
Hey yeğenim! Ben önce söylemişim ki, filan arkadaş beni yanıltı -dedim. O da, yeğenim şunu
söylemedin mi dedi:

Tr. 16. Ali Akay (46), Ali Aslan (55)

Bir yayla isterim de
Eli göçmedik, göçmedik

Yayla sümbülünün vakti geçmedik,
Aman geçmedik

Bir güzel isterim de
Heç öpüşmedik
Heç öpüşmedik

Memlekette var mı böyle bir güzel?
Amanın güzel

Bir güzel gördüm de daşın başında
Basında
Taramış zülfünü kaşın başında
Kaşın başında

Bir güzel türemiş de köprü başında
Başında
Elinizde var mı böyle bir güzel
Amanın güzel, amanın güzel

-Adınızı söyler misin?
-İsmim Ali Akay, Aşır akay. Köprübaşı köyünden. Yaşım 46.
-Mehmet Çoban'ın kayınbabası.

Tr. 17. No 166

Of, Babu nasılsın da deli gönül
Babu nay nay of

Koç yiğitler de da aman sığmaz oldu
Of kabına

Koydum göyde koca zincirin dibine
Silah çekip te yatmamıza ne kaldın da ay gelin

Ay sürmelim ey
Gene de sen bilin, of.

-Adınız
-Ali Arslan, 55 yaşındayım (p. 69.)

elbeszélés, mi lesz?
-Bir öküz almış, fakirin tabi. Napim, Boyunduruğa biri varmış, öküzünü koşmuş çift sürerkene.
Keyfe gelmiş türküyü tabi.

Tr. 18. No 427. Öküz almış – Mehmet Bulut (59)

Bir öküz aldım da Kuralı Kerim'den

Çitimize vara galmasın deye

Yattığı yerden yerdi yemiyle suyu
Bedenine zahmet olmasın deye. A guzum

Kaçma boşuna, kaçma ölümden kaçma
Atağım tüfeği de tutarım saçma
Öfkene uyupta kayadan uçma
Boyunduruğu goyma boz inek, Ey yavrum demiş

Bu kelime buna aitti, bu bitti.

Tr. 19. Mi jön most? elmeséli.

-Bu Adana'da eski büyük bir ağa varmış, aşiret ağası Kasap Hacı Osman dirlermiş buna. Kasap Hacı Osman deyilen bu ağalara şimdi Feke'den bir adamın oğlunu öldürmüşler. Öldürdüler miydi. Kasap Hacı Osman'a gelmişler. Tabi o zaman hakim yok. Hakim, savcı birşey yok. Ağa var.

-Ağa benim oğlumu vurdular. Ben bunun şeyini bilemedim- diyor. Vuran adamını, çare ediver.

Ağa aratıyor, taratıyor. Diyor ki burda bilir kişi var.

Aşık var. Aşığı çağırırım. Bu aşık ne var meydana çıkarır. Gördüyse de çıkarır.

Bulur deyiyorlar. Bu Kasap Hacı Osman bu aşığı çağırttı. Bu sefer aşık da sazı eline alıyor, başlayıveriyor.

Hani Adana'nın üstünde. Bu vuran adamları da derhal bulup biliyor. Onu getiriyor. Ağa da cezalandırıyor. Bunun üstünde bir ezgi yahut türkü diyelim şeyedersen bu Adana'nın üstünde.

Tr. 20. No 156. Ağıt, Adana'nın minaresi – Hasan Kütük

Adana'nın minaresi
Üstünde leylek yuvası
Dervişimi öldürdüler
Yedi köyün bir ağası

Enni duran ağam enni
Kaşı kara döşü enni
Şimdi burdan geçti gidin
Ne yatarsın ala kanlı

Bir konak yaptırdım üce
Ortasına çifte baca (p. 70.)
Dervişimi öldürdüler
Feke'den geldiği gece

-Şimdi aşık başlıyor, öldürenin ismini söylemeye ilkin derdini yandıydı ya, acıklı söyledi. Şimdi aşık öldürenin failini bulmaya çalışıyor.

Tr. 21. No 123. Adana'dan aldım – Hasan Kütük

Adana'dan aldım halı
Kalemlî'nin de çoktur malı
Elvanlımı öldürenin
Birincisi de Kasım Ali

Semeri olur ayaz
Tahtacıdan oluyor beyaz
Elvanlımı öldürenin
İkincisi Kafir Niyaz

-Hasan Küçük- köprübaşı köyünden. Bir yakını yani. Belki bende 150 senedir var bu türkü. Ben dedemden öyle duydum çok eski, çünkü şimdi Kasap Hacı Osman'ı bu hiç Adana'lı kelime duymamıştır. Duydunmu ne bileyim. Bu da Adana'lı, hesap et duymadık. Bu Kasap Hacı Osman eskiden belki bilirim çok eski bize gelmiş.

Evlerinin bucağında
Duman tüter ocağında
Elvanlımı da öldürmüşler
Üç avratın kucağında

beszéd az előző dalokról
-Aynısının devamı, ezgisinin aynısının devamı.

Tr. 22. beszéd a „MACAR” szóról, mikor, milyen értelemben használják
(p. 59.)

III/6B folyt. 1989. febr. 3. este, ismét az első házban, hegedű, bağlama, dob

-Şimdi bir kadın bir erkek genci olanlar, bu hep böyle olur. Yaş mahiyeti olunca arada sevgi aranıyor, sevgi oluyor, ki kadın erkeğe, erkek kadına Macar kelimesiyle birbirine adını söylemeksizin yani kıyamıyor adını demeye, adını deyince kötü bir anlama geçiyor. Macar kelimesiyle iyi yanına bağlılık getiriyor tabi. Macar macar. Macar benim eşşeğe yüklediler. Macar mesela şu çuvalıaliver veya macar birs u ver. Böyle kelime dostluk konuşuyor.

Arkadaşlık. İşte deyeceğim şu ki, bu kelime bu Macarlar, eski Macarlar demek ki dostluğu birbirine sevgileri şeymiş bağlılıkları iyiymiş. Ondan gelme mi ki diyorum. Ortaçağ geldik ya. Yani erkek kadına, kadın erkeğe Macar der.

-Bu başka köylerde mümkün mü?

-Yoo, mümkün değil, dünyada bu yoktur. (p. 71.)

-Bizde ne demek? Bu köyde mi?

-Bu köyde.

-Ama başka Tahtacılar var mı?

- Var. Onlarda da var. Onlar da kullanıyorlar. Silifke'de de kullanıyorlar. Onlar bir şehir mi oldu, kullanmazlar. Şehirli oldu.

Bizde *bacı* ile *Macar* kelimesi çok meşhurdur. Mesela bir kadın erkeğe, erkek kadına Macar diyor. Ama bunun nedenlerini ikimiz araştıralım diyor. Acaba bu Macar kelimesi nerden geldi bize? Nasıl aşılandı? Öyle ya Macar kelimesi iyi bir sözcük oluyor dilde. Ondan mı ki diyorum. Tarihçesi falan da yok. Dilden dile geliyor.

Tr. 23. bozlak (zenekar – hegedú)

mi volt? beszélgetés

vége, de még egy kis üres hely van

(p. 59+)

A hegedú hangolása G – D – A – D

Ő is befogja, de első fekvésben, a fölé nem megy.

A vonót a szórnél fogja kb. az alsó harmadnál.

Főleg a hegedús énekelt, de 50-nél a bağlamás kezdett bele.

Tr. 23.

Yalan dünya senin olsa da ne fayda, Olsa ne fayda

Bir gün götürürle de seni evinden, Evinden

Hakkın kelamını koyma dilinden, Koyma dilinden

Kurtul şu zalimin elinden, Elinden

Malını elinden alsa ne fayda, Alsa ne fayda

Sana zam zamlı derler de, Alamam perde

Üç günlük malmış da kalmadı yerde, Kalmadı yerde

Samanlık karanlık bir yerde

Göğsümde bir yara vardır, Anam adey

Oldu buldu da eğlencelik evlere

Gelmez oldu bizim köylere, Bizim köylere (p. 72.)

Bir güzel gördüm de Köprübaşında, Başında

Karanlıktır dülger taşın başında, Başında
Bir güzel yetişmiş Köprübaşında, Başında
Elinizde var mı böyle bir güzel, Aman bir güzel

-Bu neydi? İsmi var mı?

-Bozlak

-Ne zamanlar çalınıyor bu?

-Çok eskiden.

-Köyde ne vakitler çalınıyor?

-Böyle kendi aramızda söylüyoruz. Sohbet, muhabbet esnasında. Akşamları işten geliyor, yorgunluğunu çıkarmak için. Belki şu an bunlar yoktur. Artık caza dönüşüyoruz.

III/7A kasetta Köprübaşı köyü, mengik, 1989. II. 3.

T 26. (külön lapon a gyújtófüzetben)

(szép semah sorozat, Abidin Özay)

Ne Allah dedim de açtım gözümü
Oniki İmam şah görünür benim gözüme

(anlaşılmayan sözler)

Ezen az esten csak fiatalok voltak (+ Safiye).

Egy darabig ment a gyújtés, majd TV következett, innen mentünk a kahve-ba, ahol kisebb nehézségek után megnézhattuk az egy évvel ezelőtti lagziról készített filmet.

A zenekar:

1. Ali Çoban (44) – hegedű,
2. Ali Aksul (29) – bağlama
3. Murat Akay (24) – dob

(p. 60.)

Tr. 1. No 134. Mengi – hosszú sorozat, az előbbi zenekartól

Aşağıdan gelen gücücek gelin
Dur desem karşımda durabilinmi?
Şeftaline derde derman dediler
Kırılrsa kollarım sarabilinmi?

Yağmur yağmayınca göller bitecek/gidecek
Ben seni sevmişem eller nidecek?
Yoluna koymuşum seni, bu canı
Mezardan öteye yol mu gidecek?
Ölümden öteye sal mı gidecek?

Tarlada aman da sarı saman
Bu zaman nasıl zaman
Eller düğün ediyor
Bizim düğün ne zaman

Eller aya çıktı da
Kızlar çıkmış beş yüze
Beş yüzü veren alır
Vermeyen bekar kalır

No 340.
Gidiyom uzaklara
Tutuldum tuzaklara
Seni kimler doğurmuş
Sığmıyon kucaklara

O kayadan at beni
İn aşağı tut beni
O göbeyin üstünde
Salla da uyut beni (p. 73.)

III/7A folyt. Köprübaşı 1989. febr. 3. (külön számozatlan lapon a gyűjtőfüzetben)

hegedű, bağlama, dob

lehúzás, kinek játsszák? (p. 73.)

Tarlada sarı saman
Bu zamandır ne zaman
Elin düğünü oluyor
Bizim düğün ne zaman?

-Bunlar mengi düğünlerde söylenir, yaşlılar ve gençler söyler.

Tr. 2. No 137. Ağıt, mengi (zenekar)
hosszú sorozat

Örtün pencereyi, deymesin yeller
Verem olduğumu bilmesin eller
İçerim yanıyor, ne bilsin eller
Ne deyim ağlayım, kader buyumuş

Vapura bindimde fırtına tuttu
Attığım mektubu balıklar yuttu
Sılda sevdiğim beni unuttu
Ne deyim ağlayım kader buyumuş.

Örtün pencereyi, değmesin yeller
Verem olduğumu bilmesin eller
İçerim yanıyor ne bilsin eller
Nedeyim ağlayım kader buyumuş

Tr. 2. (folyt.) No 149. Eski mengi

Pınarbaşı ben olayım vay, vay
Bulanırsam bulanayım
Verin benim sevdiğimi vay, vay
Dilenirsem dileneyim.

Pınarbaşının gölünde vay, vay
İbrişim kuşak belinde.

bemondás

-Bu neydi?

-Bu da eski mengi

-İsminizi söyler misiniz?

-İsmim Ali Çoban Köprübaşı köyünden kırkdört yaşındayım. (p. 73+)

-Ben Mutun Köprübaşı köyünden Ali Aksun 29 yaşında.

-Aynı Köprübaşı köyünden Murat Akay 24 yaşında

-Boş teller sormak isterim...

a hegedú üres húrjai

hangolás

-Efendim bir de gelin okşama havası var köyün. Kına havası makamı değişik.

Tr. 3. No 37. gelin okşama havası (zenekar) Veli Özgünertöl is megvan

Çattılar ocak daşını
Kurdular düğün aşını
Çağırın gelsin kardeşini
Uyan allı gelin, uyan.

Şu yamaçtan ark akıyor
Haydin biz de akalımın!
Eller kınasını yakıyor
Haydin biz de yakalımın

-Kına havası, gelin okşama havası

lehúzás, magyarázat az előző dalhoz
mi volt a tévedés az előbb?

Tr. 4. eski – csak hegedű

Geyiği kaçırdılarda acımazdan tırakdan
Avcılarda seyir eder irakdan
Bilmem acımazdan da bilmem tıraktan
Avcı üstüne ceylan geldi vur sana

Şerifimin göçü de dağı dolanır
Siyah saçın al kanlara buyanır
Elifimin atı da nasıl dayanır
Elifim, Elifim mercan Elifim

-Bu neydi?

-Bu da eski şeylerden işte evet

Tr. 5. Ali Çoban – ének

Yemen ellerinden de
Bir dev yürüdü
Kimseler duymadan
Duyardı Ali

Karayamanlıda medet ederdi
Sonarda mardı kıyardı Ali
Kah kendi şad olurda gendi gülerdi
Heves ile Zilfikarı bilirdi, şahım bilirdi
Seksen bin kafıra kılıç çalardı (p. 74.)

Alevi kanına büğerdı Ali
Doksan bin kafıra vardım demezdi
Hakkını alırdı öcün komazdı
Kırk gündüz kırk gecede.....

Tr. 6. (hangszeres) - később a bağlama is bekapcsolódik

Tr. 7.
Pencereden bakan gelin
Yüreğimi yakan gelin
Ali'nin deli gönlünü oy...

(p. 61.) beszélgetés – közben hegedű, bağlama próbálgatás

III/7B kazzetta Köprübaşı köyü, 1989. II. 3.

számozatlan lapon

Tr. 8. No 215. semah – hegedű

Pencereden bakan gelin
Yüreğimi yakan gelin
Garibin deli gönlünü oyy
Ateş olup yakan gelin
Ali'nin deli gönlünü oyy
Ateş olup yakan gelin

El gibisin, el gibisin
Meleklerden birimisin
Kocan çirkin, sen güzelsin oyy,
Sen de onun genginisin

-Bunun sözlerini kendim yazdım, ezgisi yöremizin.

sorozat

semah: ének, bağlama

semah (zenekar)

régi dal: bağlama, ének, hegedű – majd megszakad
(p. 62.)

Tr. 9. No 144.

Karaman'dan gelirkene
Ayağıma battı diken
Haydi ayağıma battı diken
O diken yollara döken
Aman Karamanı, canım Karaman'lı
Ben sana yandım güzel delikanlı

Karaman'ın altı da kuyu
Kuyudan, kuyudan alırlar suyu
Benim yarimin de eski de huyu
Aman Karamanlı da yandım Karamanlı

ide való dal (de mi?): zenekar + ének
mi volt ez?

Tr. 10. oyun havası - Karaman (?): zenekar dobbal, ének

Amman aman bir yere vardım da
Kötüden kötü
Üstüme dökülür
Başının biti
Dolapta kokutmuşta
Bir okka eti
Sallan hey kara-kurum hey

beszélgetés

Tr. 11. gyors + lassú: zenekar + ének

Ayşe'de var bir kuzu
Kıvrım kıvrım boynuzu

- beszélgetés